

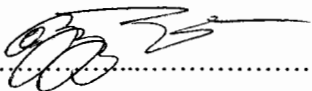
ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

อรพินท์ เต่ามี

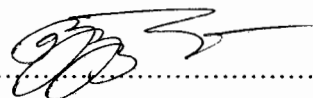
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

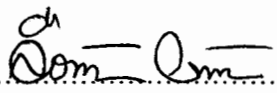
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ อรพินท์ เต่ามี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

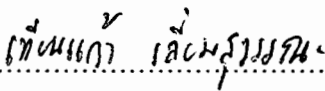
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

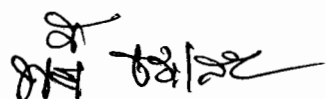
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญย์ ธารเสนา)
วันที่...17...เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ....2558.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี” ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง และนายสมชาย บุญศรี นิติกรชำนาญการ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ที่ได้กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเที่ยงตรงของเครื่องมือและขอขอบพระคุณสถานประกอบการในอำเภอเมืองชลบุรีทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและกราบขอบพระคุณบุพการีผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้วิจัย รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อรพินท์ เต่ามี

57930102: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; ปร.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: ปัญหาและอุปสรรค/ การค้างชำระเงินสมทบ/ เงินสมทบกองทุน/ สำนักงาน

ประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

อรพินท์ เต่ามี: ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี (PROBLEMS OF THE BUSINESS

RELATING TO DEFAULT IN PAYMENT OF SOCIAL SECURITY FUND

CONTRIBUTIONS TO CHONBURI SOCIAL SECURITY OFFICE) อาจารย์ผู้ควบคุม

งานนิพนธ์: นันทวัน อินทชาติ, ปร.ค. 69 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี (2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานประกอบการอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 195 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมายประกันสังคม ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่แตกต่างกัน แต่สถานประกอบการที่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

57930102: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PROBLEMS/ DEFAULT IN PAYMENT OF SOCIAL SECURITY FUND
CONTRIBUTIONS/ SOCIAL SECURITY FUND CONTRIBUTIONS/
CHONBURI SOCIAL SECURITY OFFICE

ORAPIN TAOME: PROBLEMS OF THE BUSINESS RELATING TO DEFAULT
IN PAYMENT OF SOCIAL SECURITY FUND CONTRIBUTIONS TO CHONBURI SOCIAL
SECURITY OFFICE. ADVISOR: NANTAWAN INTACHAT, Ph.D. 69 P. 2015.

This study aimed to investigate the problems of businesses relating to default in payment of social security fund contributions to Chonburi Social Security Office and to compare their problems based on number of employees, business type, and number of months unpaid. Questionnaires were used to collect the data and the sample group, derived by purposive sampling, consisted of 195 businesses in Chonburi Muang District. The statistics used for data analysis were frequency, parentage, men, standard deviation, One-way ANNOVA, Scheffe's at .05 level of statistical significance.

The study revealed a high level of overall problems concerning the default in payment of social security fund contributions of the businesses. The problem related to social security law was found to be in a medium level, but those related to public relations, coordination, and business environment were found to be in a high level. Number of employees and business type were found to be irrelevant to the problem, but number of months unpaid was found to be relevant to the problem at .05 level of statistical significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับประกันสังคม.....	7
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหนี้ องค์กรประกอบ และสาเหตุแห่งหนี้.....	19
ข้อมูลสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	40
เกณฑ์การแปลผล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	41
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ.....	41
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ กองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี.....	43
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ..	50
5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	64
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมปี พ.ศ. 2553-2558..... 3
2	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล..... 41
3	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง..... 42
4	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภทธุรกิจ..... 42
5	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ..... 43
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม..... 43
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านกฎหมาย ประกันสังคม..... 44
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านระเบียบ แนวปฏิบัติการประกันสังคม..... 46
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน..... 48
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ..... 49
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง..... 51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวน ลูกจ้าง.....	51
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภทธุรกิจ.....	52
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภท ธุรกิจ.....	52
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามงวดเดือนที่ค้างชำระ เงินสมทบ.....	53
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวน งวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ.....	53
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวน งวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ.....	54
18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 แผนภาพองค์ประกอบของหนี้.....	21

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกันสังคม (Social insurance) เป็นบริการสาธารณะระยะยาวอย่างหนึ่งที่รัฐบาลดำเนินการให้บุคคลผู้มีรายได้ ให้มีบทบาทในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ร่วมกัน บรรเทาภัยหรือช่วยบำบัดทุกข์ยากเดือดร้อนซึ่งกันและกันในกลุ่มที่มีรายได้ในสังคม ด้วยการให้นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม โดยมีความมุ่งหมายให้เป็นหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต (สำนักงานประกันสังคม, ม.ป.ป.)

ประกันสังคมได้เริ่มมีบทบาทเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2495 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497 และมีประกาศพระราชบัญญัติจัดตั้งกรมประกันสังคมขึ้นสังกัดกระทรวงการคลัง โดยมีพลโทประยูร ภมรมนตรี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประกันสังคมคนแรก แต่เนื่องจากมีผู้คัดค้านหลายฝ่าย รัฐบาลในสมัยนั้นจึงระงับการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวอย่างไม่มีกำหนด ต่อมาเมื่อประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ให้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2517 นับเป็นการเริ่มการประกันสังคมส่วนหนึ่งแต่ยังไม่เต็มรูปแบบ เมื่อพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีผลบังคับใช้ และได้มีการจัดตั้งสำนักงานประกันสังคมขึ้น จึงได้มีการโอนสำนักงานกองทุนเงินทดแทนมารวมไว้ด้วยกัน และได้มีการตราพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาใช้บังคับแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 (เงินเพ็ญ จิตวัฒนกุล และบุญยวีร์ เอื้อศิริวรรณ, 2545, หน้า 13-43)

สำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2532 เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2533 โดยหลักการที่สำนักงานประกันสังคมได้ยึดถือในการดำเนินงาน มีดังนี้ (สำนักงานประกันสังคม, ม.ป.ป.)

1. ให้ความคุ้มครองดูแลลูกจ้างในสถานประกอบการตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ใน 2 กองทุน คือ กองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม

- 1.1 กองทุนเงินทดแทน ให้ความคุ้มครองลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง

1.2 กองทุนประกันสังคม ดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันจัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 ของค่าจ้างต่อเดือน ต่ำสุด 1,650 บาท และสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท ทั้งนี้เงินสมทบจะต้องนำส่งภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป และเมื่อชำระตามเงื่อนไขแล้ว ผู้ประกันตนจะได้รับความคุ้มครองใน 7 กรณี ได้แก่ กรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ทูพพลภาพและตายไม่เกี่ยวกับการทำงาน คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน

2. การเข้าสู่ระบบประกันสังคม เป็นลักษณะของการบังคับ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

3. การจัดตั้งกองทุน เพื่อนำไปจ่ายประโยชน์ทดแทนแก่ลูกจ้างผู้ประกันตน ตามเงื่อนไขที่กำหนดและส่วนหนึ่งของเงินสมทบจะนำไปลงทุน เพื่อให้กองทุนมีเสถียรภาพและมีสินทรัพย์มากขึ้น

4. สิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตน เกิดจากการจ่ายเงินสมทบที่เป็นไปตามเงื่อนไข

5. อัตราเงินสมทบและประโยชน์ทดแทนมีความสัมพันธ์กับอัตราค่าจ้างรายเดือนของผู้ประกันตน

ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 65,124,716 คน (กรมการปกครอง, 2557) มีผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมจำนวน 13,907,786 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 21.36 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานประกันสังคม, 2558) ซึ่งระบบประกันสังคมจะให้ความคุ้มครองผู้ประกัน 7 กรณี ได้แก่ เจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน ผู้ประกันตนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 คือ ผู้ที่ทำงานในสถานประกอบการที่ต้องเข้าระบบประกันสังคมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้สถานประกอบการต้องมีหน้าที่ในการนำส่งเงินสมทบในส่วนของนายจ้างและลูกจ้าง แต่สถานประกอบการหลายแห่ง ไม่นำส่งเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้การใช้สิทธิของลูกจ้างไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ การเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิ ถ้านายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบติดต่อกันเป็นระยะเวลาานานจะทำให้บัตรรับรองสิทธิถูกตัด ส่งผลให้ลูกจ้างได้รับความเดือนร้อนไม่สามารถใช้สิทธิของตนเองได้ นอกจากนี้ยังส่งผลให้เงินในกองทุนขาดเสถียรภาพและความมั่นคง (สำนักงานประกันสังคม, 2555)

จังหวัดชลบุรี มีผู้ประกันตนที่เข้าระบบประกันสังคมจำนวน 773,543 ราย พบว่าสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนและอยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 8,596 แห่ง (สำนักงานประกันสังคม, 2558) ซึ่งปัญหาที่พบจากการที่สถานประกอบการขึ้นทะเบียน คือ การค้างชำระเงินสมทบ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมปี พ.ศ. 2553-2558
(สำนักงานประกันสังคม, 2558)

ปี	อำเภอเมือง		อำเภอบ้านบึง		อำเภอพานทอง		อำเภอพนัสนิคม		อำเภอเกาะจันทร์		อำเภอหนองใหญ่	
	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน	ราย	จำนวนเงิน
2553	5	2,109,914	1	27,250	2	259,292	1	4,400	-	-	-	-
2554	10	824,362	2	67,220	2	316,676	2	54,502	-	-	-	-
2555	13	454,818	2	77,100	2	263,644	1	7,656	1	817,330	-	-
2556	29	1,043,838	10	74,686	5	298,171	1	48,888	1	16,128	-	-
2557	119	6,927,916	50	3,286,160	21	1,175,456	16	1,018,377	3	43,560	1	600
2558	629	19,791,508	155	5,205,022	94	3,207,706	73	1,870,023	19	895,654	5	68,884

หมายเหตุ: อำเภอบ่อทอง ปี พ.ศ. 2557 มีสถานประกอบการ 3 ราย จำนวนเงิน 108,250
และปี พ.ศ. 2558 มีสถานประกอบการ 14 ราย จำนวนเงิน 270,644 บาท

การที่สถานประกอบการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม อาจเกิดจาก
สถานประกอบการหลายแห่งประสบปัญหาการขาดทุนในการดำเนินธุรกิจ การลงทุนไม่ประสบ
ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของประกันสังคมมีความเข้มงวด
มากเกินไป จากตารางที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2558 จะเห็นได้ว่า อำเภอเมือง มีสถานประกอบการ
ค้างหนี้ประกันสังคมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีหนี้ค้างชำระ จำนวน 19,791,508 บาท การที่
สถานประกอบการมีหนี้ค้างชำระจำนวนมากส่งผลให้เงินในกองทุนที่ต้องนำมาใช้ในการจ่ายให้กับ
ผู้ประกันขาดเสถียรภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค
ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทาง
ในการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุน
ประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ
กองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง
ประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

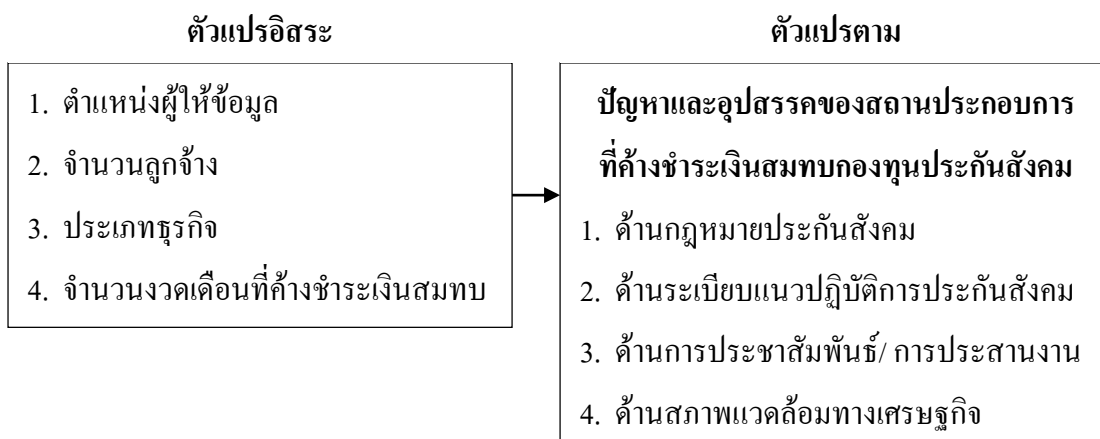
สมมติฐานการวิจัย

1. จำนวนลูกจ้างของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน
2. ประเภทธุรกิจของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน
3. จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยของสหัสฐา บุญวงษ์ (2549) ที่ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

- (1) ด้านกฎหมายประกันสังคม (2) ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม
- (3) ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน และ (4) ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการไขปัญหาให้กับสถานประกอบการ

2. เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับการวิจัยจะเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือกับสถานประกอบการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย (1) ด้านกฎหมายประกันสังคม (2) ด้านระเบียบแนวปฏิบัติกรประกันสังคม (3) ด้านการประชาสัมพันธ์/การประสานงาน และ (4) ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สถานประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 629 แห่ง (สำนักงานประกันสังคม, 2558)

ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยและเก็บข้อมูลครั้งนี้ อยู่ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง สาเหตุสำคัญที่ทำให้สถานประกอบการของอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่สามารถชำระเงินสมทบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกฎหมายประกันสังคม หมายถึง กฎข้อบังคับที่นายจ้างต้องปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เช่น การจ่ายเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป การจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน กรณีที่ไม่ส่งเงินสมทบภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น
 2. ด้านระเบียบแนวปฏิบัติกรประกันสังคม หมายถึง ระเบียบ วิธีการปฏิบัติที่นายจ้าง ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักงานประกันสังคม เช่น การยื่นแบบแสดงการนำส่งเงินสมทบ สปส.1-10 แบบแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้าง สปส.6-15 เป็นต้น
 3. ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน หมายถึง การแจ้งข่าวสารหรือการให้ คำแนะนำ การติดต่อประสานงานระหว่างนายจ้างและเจ้าหน้าที่ประกันสังคม
 4. ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ หมายถึง ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และสภาพคล่องทางการเงินของนายจ้าง
- จำนวนลูกจ้าง หมายถึง ลูกจ้างที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานประกอบการ

ประเภทธุรกิจ หมายถึง ลักษณะของธุรกิจที่สถานประกอบการดำเนินกิจการ เช่น
บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญ บุคคลธรรมดา เป็นต้น

จำนวนงวดเดือน หมายถึง จำนวนเดือนที่สถานประกอบการค้างชำระเงินสมทบ
ตั้งแต่ 1 เดือน ขึ้นไป

การค้างชำระเงินสมทบ หมายถึง การที่สถานประกอบการหักเงินสมทบลูกจ้าง
แล้วไม่นำส่งประกันสังคม ภายในระยะเวลาที่กำหนด

สถานประกอบการ หมายถึง สถานที่ที่นายจ้างในอำเภอ จังหวัดชลบุรี ใช้ในการประกอบ
กิจการเพื่อดำเนินการทางธุรกิจ

นายจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างให้ หมายความว่ารวมถึงผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง

ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานให้สถานประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
โดยได้รับค่าจ้างและต้องเข้าสู่ระบบประกันสังคม

เงินสมทบ หมายถึง เงินที่นายจ้าง ลูกจ้าง ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จะต้องนำส่งเข้า
กองทุนประกันสังคมทุกเดือน โดยคำนวณจากค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวคิดหลักที่นำมาใช้ ได้แก่

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับประกันสังคม
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหนี้ องค์ประกอบ และสาเหตุแห่งหนี้
3. ข้อมูลสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับประกันสังคม

ความหมายของการประกันสังคม

การประกันสังคม คือ การทำให้สังคมมีความมั่นคงและทำให้ประชาชนมีความสุข โดยได้รับความช่วยเหลือในยามที่เดือดร้อนจำเป็นเพื่อที่จะไม่กลายเป็นภาระต่อสังคมตามหลักการที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคม (Social security) นั้น รัฐเองก็มีภาระรับผิดชอบที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบความเดือดร้อนจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในรูปของการประชาสงเคราะห์และการสาธารณสุข ส่วนนายจ้างก็ต้องดูแลลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานหรือการรักษาประโยชน์ให้แก่ นายจ้าง แต่การดำเนินการของรัฐมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ การดำเนินการของนายจ้างก็มีขอบเขตจำกัดเพียงที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเท่านั้น แม้นายจ้างบางรายจะตกลงกับลูกจ้างจัดให้มีระบบเงินสะสม โดยทั้งนายจ้างและลูกจ้างจ่ายเงินสมทบ เพื่อให้ลูกจ้างมีรายได้เลี้ยงชีพเมื่อต้องพ้นจากการเป็นลูกจ้าง ประโยชน์ที่ลูกจ้างได้รับก็ยังเป็นเพียงประโยชน์ส่วนน้อย เมื่อเทียบกับความจำเป็นที่ลูกจ้างมีอยู่ ลูกจ้างจึงต้องการให้มีระบบประกันสังคมเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนาก็ตาม (วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2554, หน้า 182)

การประกันสังคม (Social insurance) หมายถึง ระบบที่ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมกันดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของลูกจ้าง โดยทั้ง 3 ฝ่าย เข้าร่วมส่งเงินสมทบเข้ากองทุน ซึ่งมีลักษณะเป็นการออมทรัพย์ ทั้งนี้กองทุนจะมีการบริหารงานในรูปแบบที่ทั้ง 3 ฝ่าย ได้เข้ามามีส่วนร่วม ส่วนประเภทของการประกันอาจครอบคลุม

ไปถึงการคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร การเจ็บป่วย การพิการหรือทุพพลภาพ การชราภาพ การณาปนกิจ การประกันสุขภาพ และการว่างงาน ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ (วิชัย โถสุวรรณจินดา, 2554, หน้า 183)

เสกสรร สังขวิสิทธิ์ (2547, หน้า 15 อ้างถึงใน กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธิน, 2550, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า การประกันสังคม หมายถึง ระบบที่ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของลูกจ้าง โดยทั้ง 3 ฝ่าย ร่วมกันส่งเงินสมทบเข้ากองทุน เพื่อให้คนในสังคมของลูกจ้างและผู้ประกันตนมีความมั่นคง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2548, หน้า 8 อ้างถึงใน กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธิน, 2550, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการประกันสังคม หมายถึง โครงการที่รัฐจัดขึ้นเพื่อมุ่งสร้างความมั่นคงและหลักประกันให้กับประชาชน โดยมีการเก็บเงินส่วนหนึ่งของรายได้จากประชาชนที่มีรายได้ประจำ นำมาสมทบรวมเป็นกองทุนกลางโดยรัฐบาลและนายจ้างออกเงินสมทบด้วย กองทุนกลางนี้นำไปใช้ในกรณีที่ประสบเคราะห์กรรม เช่น อุบัติเหตุ ในกรณีเจ็บป่วย พิการ ทุพพลภาพ กรณีตกงาน และกรณีชราภาพ

ดวงพร โรจนพันธุ์ (2542, หน้า 14 อ้างถึงใน กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธิน, 2550, หน้า 4) ได้สรุปว่า การประกันสังคม คือ การที่ประชาชนผู้มีรายได้แต่ละคนมีส่วนช่วยตนเอง ครอบครัว หรือผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน โดยร่วมกันเสี่ยงภัยหรือช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ยากเดือดร้อนซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้มีรายได้น้อยในสังคมด้วยการร่วมกันออกเงินสมทบเข้ากองทุนกลางเรียกว่า “กองทุนประกันสังคม” โดยมีลูกจ้าง นายจ้าง และในบางโครงการรัฐบาลก็มีส่วนร่วมออกเงินสมทบเข้ากองทุนนี้ด้วย และจะจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ลูกจ้างผู้ส่งเงินสมทบเมื่อประสบเคราะห์กรรม หรือความเดือดร้อนอันทำให้เกิดการขาดรายได้ เช่น เจ็บป่วย คลอดบุตร ว่างงาน ชราภาพ เป็นต้น โดยที่รัฐบาลจะเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการการประกันสังคม จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ความมั่นคง และเป็นหลักประกันทางสังคมลูกจ้างและบุคคลอื่นว่าในยามที่เขาเดือดร้อนและจำเป็น เขาเหล่านั้นจะได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลไม่ถูกทอดทิ้งจนเป็นภาระของสังคมนั่นเอง

อุตร ชัยวรากรณ์ (2543, หน้า 8 อ้างถึงใน กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธิน, 2550, หน้า 4) ได้สรุปว่า การประกันสังคม คือ โครงการบริหารทางสังคมในระยะยาวที่รัฐดำเนินการเพื่อมุ่งหมายให้ความคุ้มครองป้องกันประชาชนมิให้ได้รับความเดือดร้อนในความเป็นอยู่ของชีวิตอันเป็นส่วนรวม และส่งเสริมให้ได้รับความสมบูรณ์ตามควรแก่อัตภาพ มีหลักประกันร่วมกัน โดยยึดหลักการที่จัดให้ประชาชนแต่ละคนช่วยตัวเอง ช่วยครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลในสังคม ด้วยการอดออมรายได้ประจำตามความสามารถของแต่ละบุคคลสะสมไว้

ในกองทุนประกันสังคม โดยมีนายจ้างและรัฐบาลช่วยสมทบทุนเพื่อจ่ายให้สมาชิกที่ได้รับความเดือนร้อนในสังคม

จากความหมายของการประกันสังคม สามารถสรุปได้ว่า การประกันสังคม หมายถึง การสร้างหลักประกันและหลักความมั่นคงให้กับลูกจ้างที่เข้าสู่ระบบประกัน เพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิ นอกเหนือจากสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากนายจ้าง โดยมีรัฐบาลให้การสนับสนุน

ความเป็นมาของประกันสังคม

การประกันสังคมได้เริ่มใช้ครั้งแรกในประเทศเยอรมนี เมื่อ พ.ศ. 2426 ในสมัยเจ้าชายบิสมาร์ค เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งปรากฏว่า ได้ผลดีทำให้สังคมมีความสงบสุข และมั่นคงขึ้นอย่างมาก ต่อมาประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียและอังกฤษได้นำวิธีการประกันสังคมของเยอรมนีไปปรับปรุงใช้กับประเทศของตน สำหรับประเทศอื่นในยุโรปนั้นได้นำหลักการของประกันสังคมไปใช้หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จนเป็นที่แพร่หลายและถือปฏิบัติกันทุกประเทศ

ทางด้านทวีปอเมริกา สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ใช้การประกันสังคม ในสมัยประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ หลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้นำวิธีการประกันสังคมมาใช้ไม่นานนัก ประเทศอื่นในทวีปอเมริกาก็นำระบบประกันสังคมไปใช้ในประเทศของตนเองบ้าง เช่น แคนาดา บราซิล เม็กซิโก เป็นต้น ส่วนทวีปออสเตรเลีย นั้น ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้จัดการประกันสังคมจนมีความก้าวหน้าทัดเทียมประเทศในทวีปยุโรป และอเมริกา สำหรับทวีปแอฟริกาที่มีการจัดประกันสังคมกันในหลายประเทศ เช่น คองโก ดูนีเซีย มาลากาซี โมร็อกโก

ทางด้านทวีปเอเชีย นั้น ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่มีการประกันสังคม โดยเริ่มจากการประกันอุบัติเหตุและโรคอันเกิดจากการทำงานใน พ.ศ. 2454 และขยายเป็นการประกันที่สมบูรณ์ใน พ.ศ. 2490 สำหรับประเทศอื่น ๆ ได้เริ่มการประกันสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันประเทศในเอเชียที่มีระบบประกันสังคมเท่าเทียมประเทศในยุโรปและอเมริกา มี 2 ประเทศ คือ ญี่ปุ่นและอิสราเอล ส่วนประเทศที่เริ่มการประกันสังคมและอยู่ในระหว่างการขยายให้สมบูรณ์ต่อไป ได้แก่ ไต้หวัน อินเดีย พม่า ตุรกี อิหร่าน อิรัก ฟิลิปปินส์ ปากีสถาน มาเลเซีย เกาหลีใต้ และอินโดนีเซีย (วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2554, หน้า 183-184)

แนวคิดเกี่ยวกับประกันสังคม

การประกันสังคมที่ประเทศต่าง ๆ ใช้อยู่ในปัจจุบันจะมีหลักการที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการประกันสังคมเป็นโครงการบริหารทางสังคมในระยะยาว อีกระบบหนึ่งที่รัฐบาล

เป็นผู้ดำเนินการจัดขึ้น ด้วยการให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยแต่ละคนได้มีส่วนช่วยตนเองหรือครอบครัว โดยร่วมกันเสี่ยงภัยหรือช่วยเหลือบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีรายได้น้อยในสังคม ด้วยการออกเงินสมทบเข้ากองทุนที่เรียกว่า กองทุนประกันสังคม โดยมีนายจ้าง ลูกจ้าง และในบางประเทศ มีรัฐบาลร่วมออกเงินสมทบเข้ากองทุนนี้ด้วย กองทุนนี้จะจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ส่งเงินสมทบเมื่อเกิดความเดือดร้อน เช่น เจ็บป่วย คลอดบุตร ประสบอันตราย ว่างาน ชราภาพ เป็นต้น ดังนั้น การประกันสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ยืดหลักการพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตแม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ก็สามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO (1989 อ้างถึงใน สำนักงานประกันสังคม, 2543, หน้า 11-12) ได้กำหนดหลักการของประกันสังคมไว้ ดังนี้

1. การประกันสังคมจะมีการบริหารทางการเงิน โดยวิธีการจัดเก็บเงินสมทบ ซึ่งโดยปกติมักมาจากการสมทบของนายจ้างและลูกจ้าง ทั้งนี้รัฐจะเข้าไปมีส่วนในการจ่ายเงินสมทบหรือเงินอุดหนุนอื่น ๆ ด้วยหรือไม่ก็ได้
2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันสังคมนั้นจะเป็นลักษณะของการบังคับ ซึ่งมีข้อยกเว้นน้อยมาก
3. เงินสมทบที่จ่ายมานั้นจะจัดตั้งเป็นกองทุนพิเศษ ซึ่งต้องนำไปจ่ายเป็นประโยชน์ทดแทนตามที่กำหนดและนำไปใช้ในการบริหาร
4. ส่วนเกินของเงินสมทบจะนำไปลงทุนเพื่อให้กองทุนมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น
5. สิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนขึ้นอยู่กับว่าได้จ่ายเงินสมทบที่เป็นไปตามเงื่อนไขโดยไม่ต้องมีการตรวจสอบความจำเป็นหรือการตรวจสอบรายได้แต่อย่างใด
6. อัตราเงินสมทบและอัตราประโยชน์ทดแทนจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้ประกันตน

7. การประกันสังคมกรณีเจ็บป่วยจากการทำงานโดยทั่วไปจะมาจากการสนับสนุนทางการเงินจากนายจ้างแต่เพียงผู้เดียว โดยอาจมีรัฐช่วยจ่ายเงินอุดหนุน

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันสังคมของไทยในอดีต

แนวความคิดในการจัดระบบประกันสังคมขึ้นในประเทศไทยได้เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2495 โดยรัฐบาล ซึ่งมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายที่จะให้ประชาชนได้มีหลักประกันที่มั่นคงทางสังคม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ชื่อว่า “คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์” โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและมีกรรมการอีก 11 คน มีหน้าที่พิจารณาหาวิธี

การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนในด้านสวัสดิการทางสังคม คณะกรรมการชุดนี้ ได้พิจารณาเห็นว่า ควรนำวิธีการประกันสังคมมาใช้ในประเทศไทย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งทำหน้าที่กำหนดหลักการและวิธีการประกัน พ.ศ. 2496 นั้นเอง และคณะกรรมการได้นำผลการพิจารณาเสนอต่อรัฐบาล ในที่สุดรัฐบาลได้เสนอร่างกฎหมายประกันสังคมต่อรัฐสภา และรัฐสภาให้ตราพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2497 ออกใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 พร้อมกับตั้งกรมประกันสังคมขึ้นในกระทรวงการคลังด้วย

ตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2497 นั้น ผู้เข้าประกันตนจะต้องมีรายได้ตั้งแต่เดือนละ 500 บาทขึ้นไป โดยลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาล จะออกเงินสมทบเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างกันตามรายได้และส่วนรับผิดชอบ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิอาชีพส่วนตัวและผู้ไม่มีงานทำสามารถสมัครเข้าประกันตนได้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เอาประกันรวม 6 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ การประกันการคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร การเจ็บป่วย การพิการทุพพลภาพ การชราภาพ และการฌาปนกิจ โดยกรมประกันสังคมได้เตรียมการต่าง ๆ ไว้ เพื่อให้กฎหมายพร้อมจะบังคับใช้ได้ในปี พ.ศ.2499

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้นั้น ได้มีเสียงคัดค้านจากประชาชน และสื่อมวลชนต่าง ๆ มาก ทั้งนี้ เพราะการประกันสังคมเป็นเรื่องใหม่ในขณะนั้น ประชาชนเองยังไม่แน่ใจว่าจะได้รับประโยชน์จริง และบริษัทห้างร้านที่เป็นนายจ้างก็ไม่พอใจที่ต้องจ่ายเงินสมทบ รวมทั้งบริษัทประกันต่าง ๆ ก็ขัดขวางจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะนายกรัฐมนตรี จึงมีคำสั่งให้ระงับการบังคับใช้โดยไม่มีกำหนดและต่อมากรมประกันสังคมก็ถูกยุบไปเหลือเป็นกองความมั่นคงแห่งสังคม ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์

ในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นั้น กระทรวงมหาดไทยได้เสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ประกันสังคมเสียใหม่ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการชุดนี้ได้ นำ พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2497 ไปพิจารณาและเสนอร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคมใหม่ ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2507 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สภาวิจัยแห่งชาติศึกษาข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา สภาวิจัยแห่งชาติได้เสนอรายงานในปี พ.ศ. 2508 ระบุว่า การประกันสังคมที่ประชาชนรู้จักช่วยตัวเองนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของทางราชการได้ แต่ประชาชนที่ยากจนต้องเดือดร้อนจากการเสียเบี้ยประกัน ส่วนผู้ที่มีรายได้มากก็ใช้บริการแพทย์ได้ตามความต้องการอยู่แล้วซึ่งอาจไม่เห็นความจำเป็น ในส่วนนายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเป็น 2 เท่าของลูกจ้าง อันจะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตและต้องปรับราคา สินค้าซึ่งจะทำให้ประชาชนเดือดร้อนได้ สภาวิจัยฯ ได้เสนอรัฐบาลว่า ควรให้งดการใช้ พ.ร.บ. ประกันสังคม ไว้ก่อนจนกว่า

จำนวนคนงานมากขึ้น หรือมีการเรียกร้อยหรือถ้าจะใช้ พ.ร.บ. ประกันสังคม ก็ต้องให้เริ่มด้วย ลักษณะการทดลองโดยวิธีสมัครใจ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้บังคับใช้บังคับใช้ไว้ก่อน

ในปลายปี พ.ศ. 2510 กรมประชาสงเคราะห์ได้เสนอให้รัฐบาลทบทวนเรื่อง การประกันสังคมอีกครั้งหนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ตั้งคณะกรรมการเตรียมการประกันสังคมขึ้น คณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณาแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม บางมาตรา และเสนอให้รวมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 3 แต่การประกันสังคมก็ยังไม่ก้าวหน้าแต่อย่างใด

ในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 กำหนดให้มีกองทุนเงินทดแทนเพื่อจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยด้วยโรค ซึ่งเกิดจากการทำงาน อันถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งของประกันสังคม ทั้งนี้กองทุนเงินทดแทนอยู่ภายใต้การบริหารงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน กรมแรงงาน โดยในปีแรกของการให้ความคุ้มครองจะครอบคลุมเฉพาะสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 20 คนขึ้นไป ที่อยู่ในเขตกรุงเทพ แล้วจึงค่อย ๆ ขยายความคุ้มครองออกไปจนครบทุกจังหวัดทั่วประเทศในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 จวบจนกระทั่งได้มีการผลักดันพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงมีการประกันสังคมอย่างเต็มรูปแบบ โดยลูกจ้างจะได้รับความคุ้มครองทั้งในเรื่องการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ และตาย ทั้งนี้เนื่องและไม่เนื่องจากการทำงาน รวมไปถึงการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เฉกเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ (วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2554, หน้า 184-185)

หน้าที่และความรับผิดชอบของนายจ้างตามกฎหมายประกันสังคม

เมื่อพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2533 และมีผลให้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 และต่อมาได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป นายจ้างจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มากที่สุด ซึ่งหากฝ่าฝืนหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องก็อาจต้องรับผิดชอบและถูกลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จึงมีข้อที่ควรจะต้องพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของนายจ้างตามกฎหมายประกันสังคมเพียงใด เพื่อที่นายจ้างจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างและให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำแทนนิติบุคคล

ให้ทำการแทนด้วย (มาตรา 5)

ดังนั้น นายจ้าง ก็คือ ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างนั่นเอง ซึ่งการรับลูกจ้างเข้าทำงานนี้อาจเป็นนายจ้างเองหรือมอบหมายให้คนอื่น เช่น ผู้จัดการฝ่ายบุคคลทำการแทนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะนายจ้างด้วย

ส่วนนายจ้างที่เป็นนิติบุคคล ผู้ที่ต้องมีหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนายจ้าง ก็คือผู้มีอำนาจกระทำการแทน เช่น ประธานกรรมการ กรรมการผู้จัดการนั้นเองและผู้มีอำนาจกระทำการแทนนี้ก็อาจมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้เช่นกัน

การเป็นนายจ้างและลูกจ้างกันนี้ต้องเป็นไปตามสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างกันตามสัญญาจ้างแรงงานนั้นด้วย

นายจ้างที่ไม่ต้องทำหน้าที่ตามกฎหมายนี้

ผู้ที่เป็นนายจ้างตามนิยามในมาตรา 5 แต่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนายจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ได้แก่

1. นายจ้างที่อยู่นอกชายบังคับ คือ

1.1 ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น เฉพาะลูกจ้างที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง (ไม่ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน)

1.2 รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ

1.3 นายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศและส่งลูกจ้างไปประจำทำงานในต่างประเทศ ไม่ต้องทำหน้าที่นายจ้างเฉพาะที่เกี่ยวกับลูกจ้างผู้ซึ่งไปทำงานในต่างประเทศ

1.4 โรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เฉพาะลูกจ้างที่เป็นครูและครูใหญ่ (ไม่ยกเว้นลูกจ้างที่เป็นนักการภารโรง เจ้าหน้าที่ธุรการ และลูกจ้างอื่น ๆ)

1.5 โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือโรงพยาบาลเฉพาะลูกจ้างที่เป็นนักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิตหรือนักศึกษาหรือแพทย์ฝึกหัด

1.6 สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ สภาอากาศไทย รัฐวิสาหกิจและกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปีและไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย รวมถึงนายจ้างที่จ้างลูกจ้างไว้เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราวเป็นการจรหรือเป็นไปตามฤดูกาล (มาตรา 4)

2. นายจ้างที่จ้างลูกจ้างมาทำงานบ้าน โดยมีได้ประกอบธุรกิจอื่นด้วย (มาตรา 5)

3. นายจ้างที่มีลูกจ้างไม่ถึง 10 คน (มาตรา 103)

ในข้อนี้ ถ้านายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ซึ่งต้องเป็นนายจ้างตามกฎหมายนี้แล้ว ถ้าวัดมาจำนวนลูกจ้างลดเหลือน้อยกว่า 10 คน นายจ้างก็ยังคงมีหน้าที่และรับผิดชอบของนายจ้าง

ตามกฎหมายนี้ต่อไป และลูกจ้างที่เข้ามาใหม่ก็ต้องเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายนี้ด้วย (มาตรา 43) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้กำหนดให้นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป อยู่ได้บังคับของกฎหมายประกันสังคมแล้ว

หน้าที่ของนายจ้าง

หน้าที่ของนายจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ดังนี้

1. หน้าที่ในการยื่นแบบรายการแสดงรายชื่อผู้ประกันตน อัตราค่าจ้างและข้อความอื่นตามแบบ ที่เลขาธิการกำหนดต่อสำนักงานประกันสังคมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน (มาตรา 34)

เมื่อนายจ้างยื่นแบบแสดงรายการแล้ว สำนักงานจะออกหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้แก่ นายจ้างและออกบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้าง (มาตรา 34)

ในกรณีที่หนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ นายจ้างต้องยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือสำคัญต่อสำนักงานภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบและต้องเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่กำหนด (มาตรา 45)

2. เมื่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อความในแบบรายการที่นายจ้างได้ยื่นไว้ต่อสำนักงานเปลี่ยนแปลงไป นายจ้างมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานประกันสังคมขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลง (มาตรา 44)

3. ทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง นายจ้างมีหน้าที่หักค่าจ้างของลูกจ้างตามจำนวนที่ต้องส่งเป็นเงินสมทบรวมกับเงินสมทบที่เป็นส่วนของนายจ้างในอัตราเท่ากัน นำส่งสำนักงานประกันสังคมภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้พร้อมทั้งยื่นแบบแสดงรายการแสดงการส่งเงินสมทบตามแบบที่กำหนดและในกรณีที่ถึงกำหนดจ่ายค่าจ้างแต่นายจ้างไม่จ่าย นายจ้างยังมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบตามที่กำหนดไว้เสมือนหนึ่งเป็นการจ่ายค่าจ้างแล้วด้วย (มาตรา 47)

การหักเงินสมทบจากค่าจ้างเพื่อนำส่งสำนักงานประกันสังคมนั้นมีข้อสังเกต ดังนี้

3.1 ค่าจ้างที่นำมาคำนวณหักเงินสมทบนั้น คิดเฉพาะส่วนที่เป็นเงินซึ่งนายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นค่าตอบแทนในการทำงานในวันและเวลาที่ทำงานปกติเท่านั้นและให้รวมถึงเงินที่นายจ้างจ่ายในวันหยุดและวันลาซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานด้วย

โดยที่ค่าจ้างมีลักษณะการจ่ายและเรียกชื่อต่างกัน จึงมักมีปัญหาเสมอว่าเงินที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างนั้นส่วนไหนบ้างที่จะนำมาคำนวณ ศาลฎีกา (แผนกคดีแรงงาน) ได้ถือว่าเงินที่จ่ายเป็นค่าตอบแทนการทำงาน โดยตรงเป็นค่าจ้างที่ต้องนำมาเป็นฐานการคำนวณ เช่น ค่าครองชีพ เบี้ยเลี้ยง ค่านายหน้า เงินเพิ่มพิเศษ ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยงชีพ ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น ส่วนเงินที่นายจ้าง

จ่ายเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการทำงานของลูกจ้างหรือให้ทำนองเป็นสวัสดิการหรือเพื่อจูงใจในการทำงานไม่ถือเป็นค่าจ้าง เงินประเภทดังกล่าว ได้แก่ เบี้ยเลี้ยงเดินทาง เงินค่าเช่าบ้าน โบนัส หรือเงินรางวัลประจำปี ค่ายังชีพภาคใต้ ค่าส่วนแบ่งรายได้ ค่าโดยสาร เบี้ยขยัน เงินช่วยค่าอาหาร ค่าจอรถ เงินสะสมที่นายจ้างจ่ายเงินสมทบ ค่าน้ำมันรถยนต์ ค่ารับรอง เงินทุนเลี้ยงชีพ เงินช่วยเหลือบุตร เป็นต้น

เพื่อป้องกันปัญหาความสับสนว่า เงินที่นายจ้างจ่ายส่วนไหนคิดเป็นค่าจ้างที่ต้องนำมาคำนวณเงินสมทบ ส่วนไหนไม่ใช่ นายจ้างจึงควรรวมเงินทุกประเภทนี้มาเป็นจำนวนเดียว เช่น เป็นเงินเดือนทั้งหมดหรือแยกให้ชัดเจนระหว่างเงินค่าจ้างกับเงินสวัสดิการ

สำหรับเงินที่นายจ้างจ่ายเป็นค่าจ้างโดยลูกจ้างไม่ต้องมาทำงาน เช่น ค่าจ้างในวันหยุดตามประเพณี ค่าจ้างในวันลาป่วย ค่าจ้างในวันลาคลอด ถือเป็น (ค่าจ้าง) ที่ต้องนำมาคำนวณเป็นเงินสมทบทั้งหมด

ในกรณีที่ลูกจ้างไปศึกษา อบรม หรือดูงานในต่างประเทศเป็นการชั่วคราว โดยยังได้ค่าจ้างจากนายจ้างนั้น เห็นว่า นายจ้างก็ยังคงมีหน้าที่หักเงินสมทบด้วยเช่นกัน

ส่วนนายจ้างที่จ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยผิดกฎหมายนั้น นายจ้างก็ยังคงหักเงินสมทบตามอัตราค่าจ้างที่จ่ายจริง แต่ก็อาจมีความผิดตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานอันมีโทษทางอาญา นายจ้างจึงควรจ่ายค่าจ้างให้ถูกต้องตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำด้วย

3.2 อัตราเงินสมทบที่นายจ้างต้องหักจากค่าจ้างและจ่ายเงินสมทบส่วนของนายจ้างเท่ากับลูกจ้างนั้น ในปัจจุบันนายจ้างต้องหักร้อยละ 1.5 ของค่าจ้าง สำหรับประโยชน์ทดแทนของลูกจ้าง 4 ประเภท คือ ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ และกรณีตาย และเมื่อมีการออกพระราชกฤษฎีกาเก็บเงินสมทบสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ ซึ่งต้องออกไม่ช้ากว่าวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2541 นายจ้างจึงจะเก็บเงินสมทบเพิ่มขึ้นอีกตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งไม่เกินร้อยละ 3 ของค่าจ้าง สำหรับการเก็บเงินสมทบประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน ต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเก็บเงินสมทบอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของค่าจ้าง (มาตรา 46 และมาตรา 104)

ในกรณีที่นายจ้างจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างสูงกว่าประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้ในประเภทใดก็ตาม นายจ้างสามารถนำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน สัญญาจ้างแรงงานหรือตกลงตามสภาพการจ้าง ซึ่งกำหนดสวัสดิการที่วันนั้นมาแสดงต่อคณะกรรมการประกันสังคม เพื่อขอลดอัตราส่วนเงินสมทบได้ แต่การลดส่วนนี้จะได้ประโยชน์

เฉพาะลูกจ้างที่เข้าทำงานก่อนกฎหมายนี้ใช้บังคับเท่านั้น ดังนั้น ลูกจ้างที่เข้าทำงานหลังวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 อันเป็นวันที่กฎหมายใช้บังคับเป็นต้นไปจะไม่ได้รับส่วนลดด้วย

เมื่อลูกจ้างได้รับส่วนลดแล้ว นายจ้างจะใช้อัตราเงินสมทบส่วนที่เหลือภายหลังคิดส่วนลดดังกล่าวแล้ว มาคำนวณเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนและเงินสมทบในส่วน of นายจ้างที่ยังมีหน้าที่ต้องส่งเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในส่วนอื่นต่อไป (มาตรา 55)

3.3 กรณีที่นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเกินกว่าเดือนละ 15,000 บาท ก็ให้คิดเป็นเดือนละ 15,000 บาท และถ้าลูกจ้างทำงานกับนายจ้างหลายราย นายจ้างแต่ละรายก็มีหน้าที่ต้องหักเงินสมทบจากค่าจ้างที่ตนเป็นผู้จ่าย แม้เมื่อรวมแล้วลูกจ้างจะถูกหักเงินสมทบจากค่าจ้างเกินเดือนละ 15,000 บาท ก็เป็นเรื่องที่ลูกจ้างต้องยื่นคำร้องขอเงินสมทบส่วนที่หักเกินคืนจากสำนักงานประกันสังคมเอง (มาตรา 146 และมาตรา 48)

4. หน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่เข้ามาในสถานประกอบการหรือสำนักงานของนายจ้างเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการสอบถามข้อเท็จจริง ตรวจสอบทรัพย์สินหรือเอกสาร นอกจากนี้ยังต้องอำนวยความสะดวกในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าค้นสถานที่หรือยานพาหนะและ การยึดหรือการอายัดทรัพย์สินนายจ้างตามคำสั่งเลขที่การแต่นายจ้างอาจขอตรวจคุ้บัตรประจำตัวก่อนได้ (มาตรา 80)

5. หน้าที่ในการจัดให้มีทะเบียนผู้ประกันตนตามแบบที่เลขที่การกำหนดและเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ของนายจ้างพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ

6. ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกา เพื่อสำรวจปัญหาและข้อมูลด้านแรงงานนั้น นายจ้างที่ได้รับแบบสำรวจต้องกรอกรายการในแบบสำรวจทุกข้อตามความเป็นจริงแล้วส่งแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันที่นายจ้างได้รับแบบสำรวจ (มาตรา 31)

ความรับผิดชอบของนายจ้าง

นายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ครบถ้วนหรือถูกต้อง นายจ้างต้องรับผิดชอบ ดังนี้

1. ถูกเรียกเงินเพิ่ม ในกรณีที่นายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนเงินสมทบของลูกจ้าง หรือนำส่งไม่ครบจำนวนภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยเงินเพิ่มนี้คิดในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ไม่ได้นำส่งหรือส่วนที่ยังขาดอยู่ โดยนับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบเป็นต้นไป สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงวันที่ 15 วันหรือกว่านั้นนับเป็น 1 เดือน ถ้าน้อยกว่านั้นปัดทิ้งไป

2. ถูกยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามคำสั่งของเลขานุการ ในกรณีที่นายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบหรือเงินเพิ่มหรือนำส่งเงินสมทบไม่ครบจำนวน ทั้งนี้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ได้รับเงินที่ค้างชำระ

การที่นายจ้างจะถูกยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินนี้ นายจ้างจะต้องได้รับคำเตือนเป็นหนังสือจากเลขานุการ ให้นายจ้างนำเงินสมทบหรือเงินเพิ่มที่ค้างชำระไปชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น และนายจ้างไม่ชำระภายในกำหนด

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดเมื่อหักเป็นค่าใช้จ่ายในการยึด आयัด และขายทอดตลาด และชำระเงินสมทบ และเงินเพิ่มที่ค้างชำระแล้ว นายจ้างต้องเรียกส่วนที่เหลือคืน ถ้าไม่เรียกคืนภายใน 5 ปี เงินนั้นตกเป็นของกองทุนประกันสังคม (มาตรา 50)

กรณีที่นายจ้างมีเจ้าหนี้หลายราย หนี้ที่เกิดจากการไม่ชำระเงินสมทบหรือเงินเพิ่มถือเป็นหนี้บุริมสิทธิลำดับเดียวกับหนี้ในมูลค่าภาษีอากร ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของนายจ้างก่อนเจ้าหนี้รายอื่น (มาตรา 51)

อย่างไรก็ตาม ถ้านายจ้างไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเลขานุการที่เรียกสมทบและเงินเพิ่มหรือคำสั่งยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน นายจ้างมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว แต่การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งของเลขานุการ เว้นแต่จะยื่นคำร้องขอทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งต่อเลขานุการ (มาตรา 85 และ 88)

เมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์วินิจฉัยแล้ว นายจ้างยังไม่พอใจก็มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลแรงงานได้ แต่ต้องยื่นฟ้องศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำแจ้งวินิจฉัย มิฉะนั้นจะหมดสิทธิฟ้อง

3. ได้รับโทษทางอาญา ซึ่งมีโทษปรับ โทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่นายจ้างกระทำผิด ดังต่อไปนี้

3.1 กรอกข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจโดยรู้ว่าเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 94)

3.2 ไม่ยื่นแบบรายการภายในกำหนดหรือไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในกำหนดเวลาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าทำความผิดต่อเนื่องมีโทษปรับอีกวันละ 5,000 บาท (มาตรา 96)

3.3 เจตนากรอกข้อความที่เป็นเท็จในแบบรายการหรือหนังสือขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำ

ทั้งปรับ (มาตรา 97)

3.4 ชัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควร แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาในสถานประกอบการหรือสำนักงานของนายจ้างเพื่อตรวจสอบ สอบถามข้อเท็จจริง ถ่ายเอกสารเกี่ยวกับการจ้าง การจ่ายค่าจ้างหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ รวมทั้งการค้นยานพาหนะของนายจ้าง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 98)

3.5 ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการประกันสังคม คณะกรรมการการแพทย์ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 99)

3.6 ไม่จัดให้มีทะเบียนผู้ประกันตนตามแบบที่เลขาธิการกำหนดและเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ทำงานของนายจ้างพร้อมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 99)

3.7 ไม่กรอกแบบรายการในแบบสำรวจหรือกรอกไม่ครบถ้วนหรือไม่นำส่งแบบสำรวจคืนในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 93)

การได้รับโทษทางอาญาดังกล่าวนี้ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ผู้ได้รับโทษรวมถึงผู้แทนของนิติบุคคล กรรมการทุกคนและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดนั้น หรือได้จัดการตามสมควร เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดความผิดนั้นแล้ว (มาตรา 101)

การที่นายจ้างต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากมายเกี่ยวกับกฎหมายประกันสังคมนี้ ก็เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่านายจ้างจะไม่ใช่ผู้ที่ได้รับประโยชน์ทดแทนจากกฎหมายนี้โดยตรง แต่การที่มีพระราชบัญญัติประกันสังคมขึ้นได้ เป็นหลักประกันขั้นต่ำในการดำรงชีวิตของลูกจ้าง ช่วยให้ลูกจ้างมีชีวิตที่ดีขึ้นและสังคมมีความมั่นคงมากขึ้น ซึ่งย่อมส่งผลทางอ้อมให้ลูกจ้างทำงานให้นายจ้างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การประกันสังคมยังช่วยลดภาระของนายจ้างในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ลูกจ้างด้วย นายจ้างจึงควรทำความเข้าใจในหน้าที่ของตนและปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 นี้ ให้ดีที่สุด (วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2554, หน้า 196-204)

ผลกระทบจากการค้างชำระเงินสมทบ

ประเภทของเงินสมทบค้างชำระกองทุนประกันสังคม แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. นายจ้างไม่ชำระเงินสมทบภายในระยะเวลาที่กำหนด (หนี้เต็มเดือน)

2. นายจ้างชำระเงินสมทบไม่ครบถ้วน (หนี้เพิ่มเติมส่วนที่ขาด)
3. นายจ้างชำระเงินสมทบแต่นายจ้างปฏิเสธการจ่ายเงิน (เช็คขัดข้อง)

สาเหตุของการเกิดเงินสมทบค้างชำระ อาจมีสาเหตุมาจากนายจ้างประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ดำเนินธุรกิจขาดทุน ขาดเงินทุนหมุนเวียน ธนาคารไม่ปล่อยสินเชื่อ นายจ้างไม่เปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง เช่น หยุด/เลิกกิจการ ล้มเหลวโครงการ ไม่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากย้ายสถานประกอบการ โอนย้ายพนักงานไปบริษัทอื่น การแจ้งเข้าแจ้งออกลูกจ้าง การค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม มีผลกระทบทำให้ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนไม่สามารถใช้สิทธิได้ทันทีทันใดทุกกรณี ทำให้ได้รับความเดือนร้อน โดยเฉพาะในเรื่องของการเข้ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิที่ผู้ประกันตนเลือกไว้ หากนายจ้างค้างชำระเงินสมทบติดต่อกันตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลจะถูกตัดโดยอัตโนมัติไม่สามารถใช้สิทธิได้ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุนอีกด้วย (บุปผา สกุลมณี, 2557, หน้า 14-15)

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหนี้ องค์กรประกอบ และสาเหตุแห่งหนี้

ความหมายของหนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยไม่ได้ให้คำจำกัดความของหนี้ไว้ว่าหมายความว่าอย่างไร แต่กฎหมายไทยได้แนวคิดเรื่องหนี้มาจากระบบกฎหมาย Civil law ซึ่งมีรากฐานมาจากกฎหมายโรมันอีกต่อหนึ่ง

กฎหมายโรมันไม่ได้ให้คำจำกัดความเรื่องหนี้ไว้ แต่มีกฎหมายจัสติเนียนได้อธิบายไว้ว่าหนี้ เป็นความผูกพันซึ่งลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ตามกฎหมาย “Obligation is a legal tie whereby one is subjected to having to make some performance in accordance with the law” สำหรับนักกฎหมายของไทยท่านต่าง ๆ ได้ให้คำนิยามของหนี้ไว้ ดังนี้

จิต เศรษฐบุต (2526, หน้า 375) กล่าวว่า “หนี้เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ฝ่ายที่ต้องกระทำการนั้นเรียกว่าลูกหนี้ ส่วนฝ่ายที่ได้รับผลจากการกระทำนั้นเรียกว่า เจ้าหนี้ ส่วนการกระทำนั้นแยกออกเป็น 3 ชนิด คือ (1) กระทำการอย่างที่เขาใจกัน (2) กระทำการละเว้นกระทำการ และ (3) กระทำการโอนทรัพย์สิน”

กุศล บุญเย็น (2540, หน้า 1) กล่าวว่า “หนี้ คือ ความผูกพันในกฎหมายระหว่างบุคคล ทั้ง 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้” มีอำนาจที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ลูกหนี้” ให้ส่งมอบทรัพย์สินกระทำการหรืองดเว้นการอันใดอันหนึ่งให้และที่ว่ากระทำการนั้นรวมถึงการทํานิติกรรมด้วย”

เสนีย์ ปราโมช (2505, หน้า 277) กล่าวว่า “หนี้ คือ ความผูกพันที่มีผลในกฎหมาย ซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ ชอบที่จะได้รับชำระหนี้ มีวัตถุประสงค์เป็นการกระทำ หรืองดเว้น หรือส่งมอบทรัพย์สิน จากบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้”

โดยสรุปความหมายของ “หนี้” คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิและหน้าที่ของบุคคล 2 ฝ่าย กล่าวคือ เจ้าหนี้ฝ่ายหนึ่งและลูกหนี้ฝ่ายหนึ่ง ที่กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะเรียกร้อง ให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามชำระหนี้ให้ถูกต้องตามความประสงค์อันแท้จริงของมูลหนี้ (คาราพร ธีระวัฒน์, 2555, หน้า 17)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2466 ซึ่งยกเลิกไปโดยมิได้ใช้ ได้ให้ คำจำกัดความไว้ในมาตรา 10 วรรคแรก ว่า “อันว่าหนี้ นั้น โดยนิคตินัย” เป็นความเกี่ยวพันระหว่าง บุคคลคนเดียวหรือหลายคน ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ จำต้องส่งมอบทรัพย์สินก็ดีหรือทำการ หรือเว้นทำการให้แก่บุคคลคนเดียวหรือหลายคน อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะใช้คำจำกัดความไว้อย่างไร องค์ประกอบของหนี้จะต้องมี

3 อย่างด้วยกัน คือ

1. ลูกหนี้
2. เจ้าหนี้
3. วัตถุประสงค์แห่งหนี้ ซึ่งคือ
 - 3.1 การกระทำการ
 - 3.2 การงดเว้นกระทำการ
 - 3.3 การส่งมอบ/ โอนทรัพย์สิน

ดังนั้น หนี้ คือ นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิ ให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยสิทธินี้อาจบังคับได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้

คำว่า หนี้ (Obligation) นี้ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 233 ยังใช้ศัพท์ อีกคำหนึ่งเรียกชื่อว่า สิทธิเรียกร้อง (Claim) นอกจากนี้ ในตำรากฎหมายและนักกฎหมาย ยังเรียก หนี้ อีกชื่อหนึ่งว่า บุคคลสิทธิ หรือ Personal right-droit personel หรือ Jus in personam อีกด้วย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า หนี้ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ และอีกฝ่าย เรียกว่า ลูกหนี้

องค์ประกอบหนี้

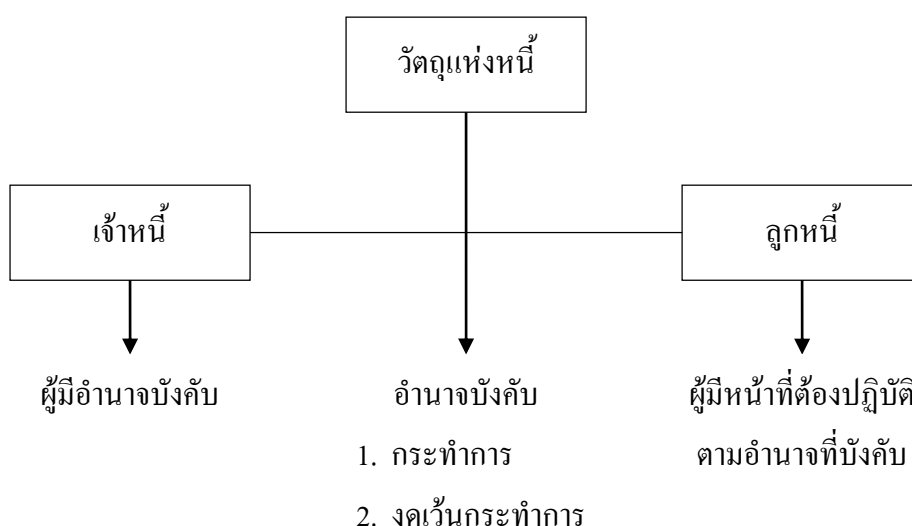
องค์ประกอบหนี้ มี 3 อย่าง ดังนี้ (อรรถพรณ พนัสพัฒนา, 2557, หน้า 7)

1. เจ้าหนี้ คือ ผู้มีอำนาจบังคับ
2. ลูกหนี้ คือ ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับและมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามอำนาจบังคับ
3. อำนาจบังคับตามกฎหมายลักษณะหนี้หรือที่เรียกว่าวัตถุแห่งหนี้ (Subject of Obligation) คือ

คือ

3.1 การกระทำการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการส่งมอบ/ โอนทรัพย์สินด้วย

3.2 การงดเว้นกระทำการ

ภาพที่ 2 แผนภาพองค์ประกอบของหนี้ (อรรถพรณ พนัสพัฒนา, 2557, หน้า 7)

แนวคิดเกี่ยวกับบ่อเกิดแห่งหนี้

บ่อเกิดแห่งหนี้ มี 3 ประการ คือ (อรรถพรณ พนัสพัฒนา, 2557, หน้า 12-14)

1. นิติกรรมสัญญา

1.1 สัญญาโดยส่วนใหญ่ก่อให้เกิดหนี้ แต่สัญญาบางชนิดไม่ก่อให้เกิดหนี้ เช่น สัญญาให้ เป็นสัญญาที่ไม่ก่อให้เกิดหนี้ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 523 บัญญัติว่า “การให้นั้น ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้” การส่งมอบทรัพย์สินที่ให้ จึงไม่ถือเป็นหนี้ที่จะต้องกระทำการ แต่เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของสัญญาให้

สัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้ นั้น อาจก่อให้เกิดหนี้แก่คู่สัญญาเพียงฝ่ายเดียวหรือก่อให้เกิดหนี้แก่คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายได้ สัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้ฝ่ายเดียว เช่น สัญญาขี้ม ในกรณีของการกู้ยืมเงิน ผู้กู้เป็นลูกหนี้ต้องส่งคืนต้นพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ ส่วนการที่ผู้ให้กู้ต้องส่งทรัพย์สิน คือ เงินให้ขี้มนั้นไม่ถือเป็นหนี้ เพราะการขี้มนั้นยอมบริบูรณ์เมื่อส่งมอบทรัพย์สิน ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 641 บัญญัติว่า “การให้ขี้มใช้คงรูปนั้น ท่านว่าย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ขี้ม” ดังนั้น การส่งมอบทรัพย์สินที่ขี้มจึงเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของสัญญาขี้ม จึงมิใช่หนี้

สัญญาก่อให้เกิดหนี้ 2 ฝ่าย เช่น สัญญาซื้อขาย เพราะผู้ขายต้องเป็นลูกหนี้ในการส่งมอบทรัพย์สินที่ขายและผู้ซื้อเป็นลูกหนี้ในการส่งมอบชำระราคาแก่ผู้ขาย สัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้ของ 2 ฝ่ายนี้ เรียกว่า “สัญญาต่างตอบแทน”

1.2 นิติกรรม นิติกรรมเพียงบางประเภทเท่านั้นที่ก่อให้เกิดหนี้

ตัวอย่างของนิติกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดหนี้ เช่น คำเสนอไม่ก่อให้เกิดหนี้ เพราะระหว่างที่ยังไม่มีคำสนอง ผู้เสนอสามารถถอนคำเสนอได้และหากผู้เสนอถอนคำเสนอผู้รับคำเสนอซึ่งเป็นเจ้าหนี้ยื่นฟ้องต่อศาล ผล คือ ศาลสั่งให้ไม่ถอนคำเสนอ เท่ากับคำเสนอยังมีผลอยู่ แต่ก็ไม่ก่อให้เกิดหนี้อื่น ๆ ขึ้น แต่ประการใด หนี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับคำเสนอทำคำสนองตอบกลับมา

คำสนองโดยตัวเอง ไม่ก่อให้เกิดหนี้เพราะหนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีคำเสนอและคำสนอง ถูกต้องตรงกันก่อให้เกิดสัญญาอันเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้นั่นเอง

ตัวอย่างของนิติกรรมฝ่ายเดียวที่ก่อให้เกิดหนี้ เช่น การก่อตั้งมูลนิธิด้วยการทำนิติกรรมยกให้ในระหว่างมีชีวิตอยู่และกำนันจะให้รางวัลแก่สาธารณชนโดยทั่วไปตามมาตรา 362 เป็นต้น

แต่ก็มีผู้ไม่เห็นด้วยว่า นิติกรรมฝ่ายเดียวจะก่อให้เกิดหนี้ขึ้นได้โดยที่ยังไม่มีผู้ใดตอบรับหรือเข้ารับเอาหรือเรียกร้องให้ชำระหนี้ เพราะจะกลายเป็นมีลูกหนี้โดยยังไม่มีเจ้าหนี้ เมื่อมีการเรียกร้องเอาสิทธิตามนั้น ก็จะกลายเป็นความผูกพันตามสัญญาขึ้นมา จึงไม่มีช่องทางที่จะคิดได้ว่านิติกรรมฝ่ายเดียวเป็นมูลให้ก่อหนี้ขึ้น

2. นิติเหตุ

นิติเหตุ คือ ละเมิด จัดการงานนอกสั่งและลาภมิควรได้นั้น เป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลหรือหนี้ในทางกฎหมายนั้น

2.1 หนี้จากการละเมิด เกิดขึ้นจากหลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ว่า บุคคลต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น

2.2 หนี้จากการจัดตั้งงานนอกสั่ง บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 395 และมาตรา 401 เป็นหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญา แต่เมื่อมีพฤติการณ์เกิดขึ้นตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 395 ลูกหนี้ก็ต้องรับผิดชอบโดยเทียบเคียงกับการที่ถือว่ามีสัญญาตัวแทนต่อกัน (Quasi contract)

2.3 หนี้จากลาภมิควรได้ เกิดขึ้นจากหลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 ว่า ลูกหนี้ไม่มีความชอบธรรม หรือไม่มีมูลที่จะรับเอาทรัพย์สินหรือลาภไว้ จึงมีหนี้ต้องคืนทรัพย์สินหรือลาภนั้น (Unjust enrichment)

3. บทบัญญัติของกฎหมาย

หนี้ตามบทบัญญัติของกฎหมายอาจเกิดขึ้นจากสถานะบุคคล เช่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 บิดามารดาต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตร หรือสามีภริยามีหน้าที่ต้องอุปการะซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ หนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาจเกิดจากกฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้โดยตรงก็ได้ เช่น ผู้มีรายได้มีหน้าที่โดยตรงต้องชำระภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรหรือมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น การเสียค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการละเลยไม่ชำระหนี้

การที่ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ ทั้ง ๆ ที่การชำระหนี้ยังไม่เป็นการที่พ้นวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบในการไม่ชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้ คำว่า “ละเลยไม่ชำระหนี้” (A debtor fails to perform his obligation) เป็นคำศัพท์กฎหมายปรากฏอยู่ในมาตรา 213 มาตรา 378(2) และ (3) นี้ ซึ่ง จิตติ ดิงศภัทย์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ดาราพร ธีระวัฒน์, 2555, หน้า 47-48) ได้อธิบายความหมายของคำว่า ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ ไว้ว่า “คำว่า “ละเลย” เป็นศัพท์ทางกฎหมายหรือศัพท์วิชาการ (Technical term) จะอาศัยความเข้าใจกันตามภาษาธรรมดาของถ้อยคำไม่ได้ คำว่า “ละเลย” ตามภาษาธรรมดากำหนดให้เข้าใจไปในทางลักษณะที่ปล่อยปละ ทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ แต่ในทางกฎหมาย คำว่า “ละเลย” นี้ แปลมาจากคำว่า “Fail” ซึ่งหมายความว่า ทำไม่เสร็จ”

ดังนั้น การที่ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ คือ การที่ลูกหนี้ทำไม่สำเร็จในการชำระหนี้ เป็นพฤติการณ์อย่างหนึ่งที่ไม่ต้องพิจารณาการไม่ชำระหนี้ที่ทำไม่เสร็จนั้น มีความผิดของลูกหนี้ อยู่ด้วยหรือไม่ การที่ลูกหนี้ทำไม่สำเร็จในการชำระหนี้ มีได้หลายกรณี ดังนี้

1. กรณีถึงกำหนดเวลาชำระหนี้แล้ว ลูกหนี้ชำระไม่ถูกต้องตามประสงค์อันแท้จริงของมูลหนี้ เช่น ความรับผิดชอบในความชำระครบพร้อม

2. กรณีถึงกำหนดเวลาชำระหนี้แล้ว แต่ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้แต่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัด เช่น กรณีหนี้มีกำหนดเวลาชำระหนี้แต่ไม่แน่นอนชัดเจน อาจมีข้อโต้แย้งระหว่างคู่กรณีได้ว่า

ถึงกำหนดเวลาแล้วเมื่อใดแน่

3. กรณีถึงกำหนดเวลารับชำระหนี้แล้ว ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้จนได้ชื่อว่าเป็นลูกหนี้ผิดนัด หลักเกณฑ์ในการพิจารณา “การละเลยไม่ชำระหนี้” ในกรณีแรกขึ้นอยู่กับพิจารณาถึงความประสงค์อันแท้จริงของมูลหนี้ที่เกิดขึ้นมีกำหนดไว้อย่างไร ส่วนในการพิจารณา “การละเลยไม่ชำระหนี้” กรณีที่ 2 และที่ 3 มีหลักกฎหมายของการเป็นลูกหนี้ผิดนัดไว้โดยเฉพาะ คือ ในมาตรา 204 ถึงมาตรา 206 ดังนี้

3.1 มาตรา 204 “ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้อยังไม่ชำระหนี้แล้วไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว”

3.2 มาตรา 206 “ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด”

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบังคับชำระหนี้

เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว และลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิขอให้ศาลบังคับชำระหนี้ให้ได้ การบังคับชำระหนี้นี้อาจขอให้ศาลบังคับให้ลูกหนี้ชำระ โดยเฉพาะเจาะจงเมื่อสภาพแห่งหนี้เปิดช่องว่างให้บังคับได้ และหรือให้ศาลบังคับชำระหนี้โดยการให้ลูกหนี้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้

1. การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง (Specific performance)

เมื่อลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามที่ระบุไว้ในมูลหนี้นั้น เจ้าหนี้มีสิทธิร้องขอให้ศาลบังคับชำระหนี้ให้ เรียกว่า การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ของการบังคับชำระหนี้ในมาตรา 213

“ถ้าลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้”

เมื่อสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้บังคับชำระหนี้ได้ ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำการอันหนึ่งอันใด เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับให้บุคคลภายนอกกระทำการอันนั้นโดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่ายให้ก็ได้ แต่ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำการนิติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ ศาลจะสั่งให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ก็ได้

ส่วนหนี้ซึ่งมีวัตถุเป็นอันจะให้งดเว้นการอันใด เจ้าหนี้จะเรียกร้องให้หรือถอนการที่ใดกระทำการแล้วนั้น โดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่าย และจัดการอันควรเพื่อถ่วงน้ำหนักด้วยก็ได้

อนึ่ง บทบัญญัติในวรรคทั้งหลายที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ หากกระทบกระทั่งถึงสิทธิที่จะเรียกเอาค่าเสียหายไม่”

การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง (Specific performance) ที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 213 นี้ เป็นหลักรับรองถึงสิทธิของเจ้าหนี้ว่า ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะใช้สิทธิของความเป็นเจ้าหนี้ของตนบังคับชำระหนี้เองโดยพลการไม่ได้ เจ้าหนี้ต้องใช้สิทธิทางศาล โดยขอให้ศาลเป็นผู้บังคับให้ลูกหนี้ทำการชำระหนี้ให้ ส่วนรายละเอียดของวิธีการใช้สิทธิทางศาลนั้น ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การศึกษาหลักการบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจงจะแบ่งอธิบายตามลักษณะของวัตถุแห่งหนี้ได้ ดังนี้

1.1 หนี้การกระทำ

โดยหลักของหนี้กระทำการ ถ้าลูกหนี้ไม่สมัครใจชำระหนี้เองแล้ว โดยสภาพของหนี้กระทำการจะไม่เปิดช่องให้มีการบังคับให้ลูกหนี้กระทำการได้ เจ้าหนี้มีสิทธิเพียงขอบังคับให้ลูกหนี้รับผิดชอบโดยการชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เว้นแต่กรณีหนี้กระทำการนั้น ไม่มีลักษณะเป็นการเฉพาะตัวที่ต้องเป็นลูกหนี้เท่านั้นที่จะกระทำการชำระหนี้ได้แล้ว กฎหมายให้สิทธิเจ้าหนี้ที่จะขอให้ศาลขอให้บุคคลภายนอกทำการที่ลูกหนี้ไม่กระทำนั้นแทนลูกหนี้ได้ โดยลูกหนี้ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายตามมาตรา 213 วรรค 2

1.2 หนี้ส่งมอบทรัพย์สิน

ในกรณีหนี้ส่งมอบทรัพย์สินที่ยังไม่พ้นวิสัย เจ้าหนี้มีสิทธิขอให้ศาลบังคับชำระหนี้ โดยการบังคับยึดทรัพย์มาส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้ได้ตามคำพิพากษาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 278 และ 282

1.3 หนึ่งคว้นกระทำการ

การไม่ชำระหนี้ในหนึ่งคว้นกระทำการ คือ กรณีที่ลูกหนี้ฝ่าฝืนกระทำในการที่ห้ามไว้ ดังนั้น การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจงนั้นตามมาตรา 213 วรรค 3 กำหนดให้เจ้าหนี้มีสิทธิขอให้หรือถอนการที่ลูกหนี้ได้กระทำลง โดยให้ลูกหนี้เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายและขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อกาลภายในด้วย เพราะคาดว่าอาจจะมีการกระทำในสิ่งที่ห้ามหรือหนึ่งคว้นนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต

2. การบังคับชำระหนี้โดยการชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย

2.1 ประเภทของค่าเสียหาย

มาตรา 222 กำหนดถึงค่าเสียหายสองประเภทที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ คือ

2.1.1 ค่าเสียหายตามปกติที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

ตามมาตรา 222 วรรค 1 กำหนดว่า “การเรียกเอาค่าเสียหายนั้น ได้แก่ เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย เช่น ที่ตามปกติ ย่อมเกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้”

ค่าเสียหายตามปกติหมายถึงค่าเสียหายซึ่งเป็นผลธรรมดา หรือผลโดยตรงจากการไม่ชำระหนี้

2.1.2 ค่าเสียหายพิเศษ

ตามมาตรา 222 วรรค 2 กำหนดว่า “เจ้าหนี้จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ แม้กระทั่งเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ หากว่าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้คาดเห็น หรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์ล่วงหน้าก่อนแล้ว” ค่าเสียหายพิเศษนี้จะต้องปรากฏว่าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้วจึงจะเป็นค่าเสียหายที่เจ้าหนี้เรียกให้ลูกหนี้รับผิดชอบได้

2.2 ขอบเขตของความเสียหาย

กรณีผู้เสียหายเจ้าหนี้มีส่วนทำความผิดด้วย (มาตรา 223) มาตรานี้คุ้มครองลูกหนี้ โดยการกำหนดขอบเขตค่าเสียหายที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ โดยพิจารณาว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากการกระทำของลูกหนี้ทั้งหมดหรือไม่ เพราะถ้าเจ้าหนี้มีส่วนทำให้เกิดความเสียหาย ร่วมอยู่ด้วยแล้ว กฎหมายจะให้ความรับผิดชอบของลูกหนี้ลดลงตามส่วน (คาราพร ธีระวัฒน์, 2555, หน้า 73-77)

ข้อมูลสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

สำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านหลักประกันความมั่นคงในชีวิต โดยให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้าง ผู้ประกันตน ที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน รวมทั้งการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพและว่างงาน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย อันเนื่องมาจากการทำงานให้นายจ้าง ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 สำนักงานประกันสังคมจึงต้องสร้างหลักการบริหารการประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แรงงานมีหลักประกันการดำรงชีวิตที่มั่นคง โดยกิจกรรมหนึ่ง ที่ให้ความสำคัญ คือ การส่งเสริมสถานประกอบการให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและดูแลลูกจ้าง ผู้ประกันตนให้ได้รับความคุ้มครองด้านประกันสังคมอย่างครอบคลุมและทั่วถึง (สำนักงานประกันสังคม, 2557)

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี มีผู้ประกันตน 389,371 ราย และสถานประกอบการ จำนวน 8,596 แห่ง

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี สาขาศรีราชา มีผู้ประกันตน 384,181 ราย และสถานประกอบการ จำนวน 11,096 แห่ง (สำนักงานประกันสังคม, 2557)

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 101/ 10 หมู่ 1 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งหน้าที่หลักของสำนักงานประกันสังคม คือ การให้บริการขึ้นทะเบียนนายจ้าง ผู้ประกันตน การจัดเก็บเงินสมทบ การวินิจฉัยสิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้างผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิ ตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการเร่งรัดหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณี ความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ในการจัดเก็บเงินสมทบของสำนักงานประกันสังคม เพื่อศึกษาถึงกฎหมาย ระเบียบแนวทางปฏิบัติในการเร่งรัดหนี้ต่อนายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ในกรณีความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบ เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้สินตามกฎหมายประกันสังคมของตามประเทศและของประเทศไทย เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการเร่งรัดหนี้ต่อนายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ในกรณีความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการติดตามเร่งรัดหนี้ต่อไป การศึกษาใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงในส่วนของกรเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคม จากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2548 ตลอดจนบทความวิชาการ ผลการศึกษา พบว่า หลักเกณฑ์และมาตรการในการเร่งรัดหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม กรณีความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบ ยังมีปัญหากฎหมายหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก กรณีที่มีการกำหนดลงโทษแก่นายจ้างที่มีหนี้เงินสมทบค้างชำระ โดยการคิดเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนจากเงินสมทบที่นายจ้างค้างชำระตามมาตรา 49 ว่ามีความเหมาะสมเพียงไร ประการที่สอง กรณีให้เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมเป็นผู้มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของนายจ้างที่มีหนี้เงินสมทบค้างชำระตามมาตรา 50 ประการที่สาม กรณีที่นายจ้างมีหนี้เงินสมทบค้างชำระได้ยกย้าย จำหน่ายหรือจ่ายโอนทรัพย์สินไปก่อนที่สำนักงานประกันสังคมจะมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ประการที่สี่ กรณีบุคคลภายนอกได้ยกย้าย จำหน่ายหรือจ่ายโอนทรัพย์สินไปภายหลังจากที่สำนักงานประกันสังคมมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่มีหนี้เงินสมทบค้างชำระ ประการที่ห้า กรณีสำนักงานประกันสังคมมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของนายจ้างที่มีหนี้เงินสมทบค้างชำระก่อนเจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความแฟ่ง แต่กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดีมากกว่าการให้อำนาจแก่สำนักงานประกันสังคม ทำให้สำนักงานประกันสังคมต้องไปยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลตั้งให้สำนักงานประกันสังคมเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินที่สำนักงานประกันสังคมได้ยึดหรือยึดไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว และประการสุดท้าย กรณีห้ามมิให้นายจ้าง ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดอุทธรณ์คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของนายจ้างที่มีหนี้เงินสมทบค้างชำระตามมาตรา 85

เกณิกา ฉายแสงเดือน (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้นำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้นำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ด้านบุคลากรที่ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านสถานที่ และด้านการประชาสัมพันธ์ (2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้นำส่งเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) จำแนกตามลักษณะกิจการ การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการออกแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้นำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 จำนวน 296 ตัวอย่าง และผู้นำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) จำนวน 122 ตัวอย่าง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลค่าสถิติ t-test ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้อมูลหลายกลุ่มจำแนกตามลักษณะกิจการ โดยใช้ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้นำส่งเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 ส่วนใหญ่เป็นพนักงานส่งเอกสาร ส่วนผู้นำส่งเงินสมทบที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งในฝ่ายการเงิน ผู้นำส่งเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มีความคิดเห็นด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านสถานที่ที่ให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ในระดับเห็นด้วยมาก และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะด้านสถานที่ที่ให้บริการ และผู้นำส่งเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 3 ที่มีประเภทธุรกิจ และระยะเวลาเข้าสู่ระบบประกันสังคมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ผู้นำส่งเงินสมทบที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ที่มีลักษณะกิจการแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมจึงต้องเร่งขยายหน่วยบริการและเพิ่มช่องทางรับเงินสมทบแทนสำนักงานประกันสังคมให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่

ชรัญญา สุวรรณเสวีรักษ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านทาง

ธนาคาร ในอำเภอเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 ราย เลือกเก็บเฉพาะผู้ประกอบการหรือผู้รับมอบอำนาจของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกช่องทางการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำนวน 120 ราย และธนาคารที่เข้าร่วม โครงการ จำนวนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้มาประมวลผล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เจ้าของกิจการ สถานประกอบการเป็นประเภทบริษัทจำกัด ขนาดสถานประกอบการมีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน และมีระยะเวลาเข้าสู่ระบบประกันสังคมตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากมีความเข้าใจถูกต้อง ในเรื่องการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร จะได้รับหลักฐานแสดงการชำระเงินทันทีเช่นเดียวกับการชำระผ่านสำนักงานประกันสังคม รองลงมา ได้แก่ การชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมสามารถชำระผ่านธนาคาร 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ทุกสาขาทั่วประเทศ และการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร ไม่มีค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระทุกครั้งจากการใช้บริการ ด้านความคิดเห็น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ต่อปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านราคาและปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์/ บริการ มีความคิดเห็นในระดับเฉย ๆ ต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในทุกปัจจัยย่อย ยกเว้นปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีความคิดเห็นในระดับเฉย ๆ กับเจ้าหน้าที่ธนาคาร และสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของธนาคารให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร ได้อย่างชัดเจนเพียงพอ ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มของพฤติกรรมในการใช้บริการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคาร โดยทราบจากเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม ทั้งนี้ ผู้ที่เคยใช้บริการส่วนใหญ่นิยมใช้บริการผ่านธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) บ่อยที่สุด เนื่องจากทำเลที่ตั้งใกล้สถานที่ทำงาน และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คาดว่าจะแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับการใช้บริการ และคาดว่าจะใช้บริการต่อไปในอนาคต เนื่องจากความสะดวก รวดเร็ว ใกล้ที่ทำงาน จึงทำให้สามารถประหยัดพลังงาน และค่าใช้จ่าย ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่ใจว่าจะใช้บริการต่อไปในอนาคต เนื่องจากการมีความจำเป็นต้องไป

ศาลากลางทุกเดือนอยู่แล้ว และผู้ตอบแบบสอบถามที่คาดว่าไม่ใช้บริการในอนาคตแน่นอน เนื่องจากการใช้บริการที่สำนักงานประกันสังคมดี และสะดวกกว่า

ดวงภัทร ชีรจิตยงกูร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของเจ้าหน้าที่ประกันสังคมต่อปัญหา และอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมของนายจ้าง: ศึกษาเฉพาะในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีในการจัดเก็บเงินสมทบของสำนักงานประกันสังคม ตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2533 รวมทั้งศึกษา หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเร่งรัดเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศไทย ตลอดจนศึกษาทักษะของเจ้าหน้าที่ประกันสังคมในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมของนายจ้าง ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ (Survey research) โดยการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประกันสังคมผู้ปฏิบัติงานเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 เขต และปริมณฑลเฉพาะจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 120 คน โดยการใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ Independent sample t-test และ One-way ANOVA (F-test)

ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ประกันสังคมผู้ปฏิบัติงานเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-45 ปี สถานภาพโสด ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ในสาขาบริหารธุรกิจ รองลงมาจบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ และสาขาบัญชี และการเงิน มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,001-13,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการประกันสังคม มีอายุการทำงานระหว่าง 6-10 ปี และมีประสบการณ์ในการติดตามเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่เกิน 5 ปี ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านบุคลากร ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัย ส่วนบุคคลกับทักษะที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และสาขาการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้มีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้ต่างกัน ส่วนอายุ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงานปัจจุบัน อายุการทำงาน และประสบการณ์ในงานติดตามเร่งรัดหนี้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้ต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้แตกต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 16,001 บาทขึ้นไป จะมีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้มากที่สุด

ส่วนตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า ตำแหน่งหัวหน้างาน/ หัวหน้าฝ่าย มีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้มากกว่าตำแหน่งนักวิชาการประกันสังคมและเจ้าพนักงานประกันสังคม และกลุ่มที่มีอายุการทำงานและมีประสบการณ์ในงานติดตามเร่งรัดหนี้เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาและอุปสรรคในการติดตามเร่งรัดหนี้มากที่สุด

ปราณี เกิดพรธรรม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการของกองทุนเงินทดแทน: ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการของกองทุนเงินทดแทน เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนจากผู้ประกอบการ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบ ฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 1-10 จำนวนทั้งสิ้น 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสถิติ t-test เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม และค่าสถิติ F-test เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการของกองทุนเงินทดแทน พบว่า เจ้าหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบ ฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบมีปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการของกองทุนเงินทดแทนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงเงินสมทบจากรายงานค่าจ้าง และตรวจบัญชีนายจ้าง ด้านการกำหนดรหัสประเภทกิจการ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านการประเมินค่าจ้างเพื่อใช้ในการคำนวณเงินสมทบ ส่วนด้านการกำหนดอัตราและคำนวณเงินสมทบอยู่ในระดับปานกลาง (2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบ ฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเจ้าหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบ ฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบที่มีระดับการศึกษา อายุงาน ตำแหน่งหน้าที่ และสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เปมิกา วิกยานนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม เขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีเฉพาะ เขตพื้นที่ 2

เขตพื้นที่ 3 เขตพื้นที่ 4 เขตพื้นที่ 8 และเขตพื้นที่ 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมของเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคม จำนวน 63 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และตารางไขว้ (Crosstab) ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมสำนักงานประกันสังคม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.8 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี โสด และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.4 มีอายุราชการระหว่าง 1-5 ปี อัตรารายเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท ส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 และเขตพื้นที่ 8 ระยะเวลาการเปิดดำเนินการ ของสำนักงานประกันสังคมที่ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินการในช่วงระยะเวลา 1-5 ปี ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ เร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมสำนักงานประกันสังคม มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและการบริหารงาน ด้านการบริการ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า ระดับการศึกษา อายุราชการ อัตรารายเดือน และสถานภาพ สมรส มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ สำนักงาน ที่ปฏิบัติงานและระยะเวลาการเปิดดำเนินการของสำนักงาน ไม่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน

สมภาพ จาดจร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุน ประกันสังคมของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี ตัวอย่าง ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานประกันสังคมในจังหวัดลพบุรี จำนวน 334 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไควสแควร์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของสถานประกอบการในจังหวัด ลพบุรี คือ ปัจจัยทางสังคมของผู้ประกอบการในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และปัจจัย ทางด้านจิตวิทยาของผู้ประกอบการในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ประกันสังคม โดยผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำ ในเรื่องเกี่ยวกับ อายุของลูกจ้างที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายประกันสังคม สถานที่นำส่งเงินสมทบกองทุน ประกันสังคม อัตรารายเดือนที่นายจ้างต้องจ่ายหากไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตน

หรือของผู้ประกันตน หรือส่งไม่ครบภายในระยะเวลาที่กำหนด สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน หรือลูกจ้าง และบทลงโทษที่นายจ้างจะได้รับหากยื่นรายการแสดงรายชื่อผู้ประกันตนที่เป็นเท็จ เป็นต้น การที่ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำในเรื่องดังกล่าว จะมีแนวโน้มในการขาดส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่ากฎหมายประกันสังคมสามารถบังคับใช้ได้ผลในระดับน้อยและน้อยที่สุด จะมีแนวโน้มในการขาดส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมมากขึ้น

สหัสฐา บุญวงษ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจนายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบในจังหวัดชลบุรีจำนวนทั้งสิ้น 679 ราย และกลุ่มตัวอย่าง 252 ราย โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและวิธีการตัดส่วนแบบแบ่งชั้น ใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า นายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่ประกอบกิจการรักษาความปลอดภัย ร้านอาหาร โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 34.50 สถานประกอบการตั้งอยู่ในอำเภอศรีราชา คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีจำนวนลูกจ้างน้อยกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 จำนวนงวดที่ค้าง 3-6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และมีปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ด้านกฎหมายของการประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และด้านระเบียบแนวปฏิบัติของสำนักงานประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) นายจ้างส่วนใหญ่มีปัญหาจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ กระทบต่อเนื่องจากการชำระเงินค่าเช่าของลูกจ้างทำให้ ไม่มีเงินหมุนเวียนในการใช้จ่ายของกิจการ นายจ้างมีปัญหาไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันสังคม การโทรศัพท์ติดต่อประสานงานยากมาก ไม่มีความรู้ในเรื่องการชำระเงินสมทบตามกฎหมายประกันสังคม และการจ่ายเงินสมทบส่วนของนายจ้างอัตราร้อยละ 5 เป็นอัตราที่สูง การติดตามเร่งรัดหนี้ การดำเนินคดี ยึดอายัด ทำให้เสียชื่อเสียง การจัดแบบส่งเงินสมทบรายเดือนทำให้เป็นภาระและตัวแทนหรือผู้รับมอบอำนาจ ยักยอกทรัพย์สินไม่ชำระเงินสมทบตามที่ได้รับมอบหมาย สำนักงานประกันสังคมควรต้องเร่งทำการประชาสัมพันธ์ให้นายจ้างได้รับทราบถึงความสำคัญและสิทธิประโยชน์ของกฎหมายประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคม (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างต่อการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม: ศึกษากรณีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน

วัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อศึกษาข้อมูล รูปแบบ หรือวิธีการส่งเงินสมทบของนายจ้าง (2) เพื่อศึกษาเหตุผลในการค้างชำระเงินสมทบของนายจ้าง (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนายจ้าง ต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างต่อการนำเงินสมทบกองทุนประกันสังคม และ (5) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของนายจ้างต่อการนำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นายจ้างที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน ในจังหวัดที่ค้างชำระเงินสมทบเดือนเมษายน พ.ศ. 2545 เกินร้อยละ 10 ของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดในจังหวัด คือ จังหวัดหนองบัวลำภู ยโสธร กระบี่ หนองคาย สระบุรี (สาขาหนองแค) ระนอง และตรัง รวม 7 จังหวัด และเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร คือ เขตพื้นที่ 3 และเขตพื้นที่ 5 รวม 2 เขตพื้นที่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ตัวแปรในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไป (ประเภทกิจการ จำนวนลูกจ้าง เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา) ข้อมูลการส่งเงินสมทบ และความคิดเห็นต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นนายจ้างต่อการส่งเงินสมทบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ผลการศึกษา พบว่า (1) ปัจจัยข้อมูลทั่วไปของนายจ้างที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นกิจการขายบริการมีจำนวนลูกจ้าง 1-4 คน มากกว่าลูกจ้าง 5-9 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุ 30 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (2) การส่งเงินสมทบของนายจ้าง ส่วนใหญ่นายจ้างเป็นผู้ดำเนินการเองร้อยละ 52.10 และพบว่า ยังคงมีนายจ้างที่ไม่เคยนำส่งเงินสมทบเลย ร้อยละ 16.84 สำหรับเหตุผลในการค้างชำระเงินสมทบส่วนใหญ่ คือ ไม่มีลูกจ้าง และเลิกกิจการ เนื่องจากเป็นสถานประกอบการขนาดเล็กจึงมีการเข้าออกงานของลูกจ้างค่อนข้างสูง และพบว่า นายจ้างส่วนใหญ่จ่ายเงินสมทบ ณ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/ เขตพื้นที่เนื่องจากได้รับใบเสร็จรับเงินทันที และได้สอบถามปัญหากับเจ้าหน้าที่ (3) ระดับความคิดเห็นของนายจ้างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง (4) ระดับความคิดเห็นของนายจ้างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพร้อมในการส่งเงินสมทบด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง สำหรับการเพิ่มสถานที่จ่ายเงินสมทบเห็นว่า อันดับ 1 ควรเป็นธนาคารกรุงเทพ (5) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยข้อมูลทั่วไปของนายจ้างไม่มีผลต่อความคิดเห็นการส่งเงินสมทบ และพบว่า นายจ้างที่มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงาน โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในระดับปานกลาง และดีเหมาะสมมาก มีความคิดเห็นด้วยต่อการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม

สุกัญญา เสียงหวาน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบุรีต่อการประกันสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบุรีต่อ การประกันสังคม และเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ประชากรที่ใช้ ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 142 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า One-way ANOVA กำหนดนัยสำคัญ ทางสถิติไว้ที่ ระดับ .05 ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการในเขต จังหวัดเพชรบุรี มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่ทำให้ความรู้ ความเข้าใจต่อการประกันสังคมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลแตกต่างกัน แต่ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ สมรส รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานประกันสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกันสังคมแตกต่างกัน

สุจินดา อภิวันทนกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บเงินสมทบ ประกันสังคม: กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6 มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินสมทบของนายจ้าง (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บ เงินสมทบและติดตามหนี้เงินสมทบประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานประกอบการในความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6 จำนวน 400 แห่ง ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมทบประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6 ช่วงปี พ.ศ. 2548 ซึ่งสำนักงานประกันสังคมเก็บรวบรวมไว้ การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติไค์สแควร์ (Chi-square test) ทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการจัดเก็บเงินสมทบของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6 โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกจากนั้น ยังทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน โดยตรงแบบ เจาะลึก จำนวน 3 คน ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บเงินสมทบและติดตามหนี้เงินสมทบ ประกันสังคม ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินสมทบของนายจ้าง อย่างมีนัยสำคัญ คือ ประเภทกิจการของการประกอบกิจการ สถานที่จ่ายเงินสมทบประกันสังคม มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บเงินสมทบประกันสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บเงินสมทบและติดตามหนี้เงินสมทบประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บ

เงินสมทบและติดตามหนี้เงินสมทบประกันสังคม จำนวน 3 คน พบว่า ด้านบุคลากรต้องทำงานหลายด้านและอัตรากำลังไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ด้านบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง เอกสารประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ด้านนายจ้างลูกจ้างขาดความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
7. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 629 แห่ง (สำนักงานประกันสังคม, 2558) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1978, หน้า 728 อ้างถึงใน อรทิพา เชื้อแดง, 2548, หน้า 43) จากประชากร 629 คน เมื่อกำหนดแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็นจำนวน 245 คน ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ $n =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$N =$ จำนวนประชากร

$e =$ ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05)

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{629}{1+629(0.05)^2}$$

$$n = 245$$

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จะทำการวิจัยและเก็บข้อมูล จำนวน 245 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เก็บข้อมูลสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามสถานประกอบการที่เข้ามาติดต่อที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎีเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล ประเภทกิจการ จำนวนลูกจ้าง จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี โดยแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกฎหมายประกันสังคม ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสาน ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ด้านกฎหมายประกันสังคม 5 ข้อ ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม 5 ข้อ ด้านประชาสัมพันธ์/ประสานงาน 5 ข้อ และด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ 5 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีปัญหามาก

คะแนน 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จากนั้นนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่

3.1 ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นายสมชาย บุญศรี นิติกรชำนาญการ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานประกันสังคมจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.89 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแจกสถานประกอบการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

4. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไป จำนวน 195 ชุด เนื่องจากสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมเข้ามาติดต่อไม่ครบตามจำนวนที่เก็บแบบสอบถาม คิดเป็น 79.59 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ได้ระบุไว้

2. บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ

3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
4. ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การใช้สถิติการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ ใช้วิธีการของ Best (1977, หน้า 147 อ้างถึงใน ปราณี เกิดพรธรรม, 2550, หน้า 33) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 195 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้างประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล

ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของกิจการ	45	23.08
ฝ่ายการเงินและบัญชี	36	18.46
ฝ่ายบุคคล	38	19.49
อื่น ๆ	76	38.97
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมส่วนใหญ่ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคคลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 38.97 รองลงมา คือ เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 23.08 และฝ่ายการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 18.46

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง

จำนวนลูกจ้าง	จำนวน	ร้อยละ
1-50 คน	153	78.46
51-200 คน	40	20.51
201 คนขึ้นไป	2	1.03
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ส่วนใหญ่มีจำนวนลูกจ้าง 1-50 คน คิดเป็นร้อยละ 78.46 รองลงมา คือ จำนวนลูกจ้าง 51-200 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 และจำนวนลูกจ้าง 201 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.03

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	112	57.43
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	38	19.49
บุคคลธรรมดา	45	23.08
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ส่วนใหญ่มีประเภทธุรกิจบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 57.43 รองลงมา คือ ประเภทธุรกิจบุคคลธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 23.08 และประเภทธุรกิจห้างหุ้นส่วนจำกัด คิดเป็นร้อยละ 19.49

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
จำแนกตามจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ	จำนวน	ร้อยละ
3-5 เดือน	89	45.64
6-8 เดือน	72	36.92
9-11 เดือน	32	16.41
12 เดือนขึ้นไป	2	1.03
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ส่วนใหญ่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 3-5 เดือน คิดเป็นร้อยละ 45.64 รองลงมา คือ จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 6-8 เดือน คิดเป็นร้อยละ 36.92 และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 12 เดือนขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.03

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ กองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ
ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	SD	แปลความ
1. ด้านกฎหมายประกันสังคม	3.49	0.51	ปานกลาง
2. ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม	3.35	0.49	ปานกลาง
3. ด้านประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน	3.58	0.47	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.72	0.61	มาก
ภาพรวม	3.53	0.36	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม โดยรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก 3.53 (SD = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.72 (SD = 0.61) รองลงมา คือ ด้านประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน 3.58 (SD = 0.47) และด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.35 (SD = 0.49)

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านกฎหมายประกันสังคม

ด้านกฎหมายประกันสังคม	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การที่ท่านต้องจ่ายเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่มี ความเหมาะสมเนื่องจาก มีระยะเวลาที่เร็วเกินไป	51 (26.15)	85 (43.59)	57 (23.23)	1 (0.51)	1 (0.51)	3.94	0.78	มาก	2
2. กรณีที่ท่านส่งเงินสมทบล่าช้า ท่านจะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป	55 (28.21)	82 (42.05)	55 (28.21)	2 (1.03)	1 (0.51)	3.96	0.80	มาก	1
3. การหักเงินสมทบของนายจ้างและลูกจ้าง ร้อยละ 5 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป	38 (19.49)	81 (41.51)	71 (36.41)	4 (2.05)	1 (0.51)	3.77	0.80	มาก	3
4. การที่สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งการค้างชำระเงินสมทบเป็นการทำให้สถานประกอบการขาดความน่าเชื่อถือ	0 (0.0)	22 (11.28)	116 (59.49)	56 (28.72)	1 (0.51)	2.82	0.62	ปานกลาง	5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านกฎหมายประกันสังคม	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
5. การที่นายจ้างต้องยื่น แบบรายการแสดงรายชื่อ ผู้ประกันตน อัตราค่าจ้าง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน เป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป	0 (0.0)	32 (16.41)	120 (61.54)	40 (20.51)	3 (1.54)	2.93	0.65	ปานกลาง	4
ภาพรวม						3.49	0.51	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา และอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมด้านกฎหมายประกันสังคม พบว่า สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมายประกันสังคม ในภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.49 (SD = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเงินสมทบล่าช้าจะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 (SD = 0.80) รองลงมา คือ การจ่ายเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากมีระยะเวลาที่เร็วเกินไป มีค่าเฉลี่ย 3.94 (SD = 0.78) และอันดับสุดท้าย คือ การที่สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งการค้างชำระเงินสมทบ เป็นการทำให้สถานประกอบการขาดความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 2.82 (SD = 0.62)

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค
ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านระเบียบ
แนวปฏิบัติการประกันสังคม

ด้านระเบียบแนวปฏิบัติ การประกันสังคม	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
5. การที่นายจ้างต้องยื่น แบบรายการแสดงรายชื่อ ผู้ประกันตน อัตราค่าจ้าง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน เป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป	0 (0.0)	32 (16.41)	120 (61.54)	40 (20.51)	3 (1.54)	2.93	0.65	ปานกลาง	4
6. การยื่นเอกสาร กรณีที่มี การเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง นายจ้าง สปส. 6-15 เช่น เปลี่ยนผู้มีอำนาจลงนาม/ ผู้รับมอบอำนาจ ย้ายสถานประกอบการ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก	0 (0.0)	49 (25.13)	107 (54.87)	38 (19.49)	1 (0.51)	3.05	0.68	ปานกลาง	4
7. การที่สถานประกอบการ ต้องทำแบบฟอร์มการนำส่ง เงินสมทบ สปส. 1-10 เป็นการเสียเวลามากเกินไป	0 (0.0)	27 (13.85)	94 (48.21)	70 (35.90)	4 (2.05)	2.74	0.71	ปานกลาง	5
8. ช่องทางการจ่ายเงินสมทบ กองทุนประกันสังคม ที่จ่ายได้เฉพาะธนาคาร กรุงไทย ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา ธนาคารธนชาติ เป็นช่องทางที่น้อยเกินไป	37 (18.97)	80 (41.03)	73 (37.44)	5 (2.6)	0 (0.0)	3.76	0.78	มาก	1
9. การจ่ายเงินสมทบ ที่สำนักงานประกันสังคม จังหวัดชลบุรี ไม่มี ความสะดวก	32 (16.41)	96 (49.23)	48 (24.62)	18 (9.23)	1 (0.51)	3.72	0.86	มาก	2

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านระเบียบแนวปฏิบัติ การประกันสังคม	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
10. การชำระเงินสมทบล่าช้า กำหนดให้ต้องชำระ ที่สำนักงานประกันสังคม ทำให้ท่านไม่มีความสะดวก ในการชำระเงิน	16 (8.21)	85 (43.69)	71 (36.41)	23 (11.79)	0 (0.0)	3.48	0.80	ปานกลาง	3
	ภาพรวม					3.35	0.49	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม พบว่า สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม ในภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.35 (SD = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านช่องทางการจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่จ่ายได้เฉพาะธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารธนชาติ เป็นช่องทางที่น้อยเกินไป เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 (SD = 0.78) รองลงมา คือ การจ่ายเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ไม่มีความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 3.72 (SD = 0.86) และอันดับสุดท้าย คือ การที่สถานประกอบการต้องทำแบบฟอร์มการนำส่งเงินสมทบ สปส. 1-10 เป็นการเสียเวลามากเกินไป มีค่าเฉลี่ย 2.74 (SD = 0.71)

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค
ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน

ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
11. ท่านคิดว่า การโทรศัพท์ ติดตามหนี้เนื่องจาก ไม่นำส่ง เงินสมทบ เป็นวิธีที่ ไม่เหมาะสมเพราะทำให้ สถานประกอบการ ขาดความน่าเชื่อถือ	6 (3.08)	14 (7.18)	109 (55.90)	66 (33.85)	0 (0.0)	2.79	0.70	ปานกลาง	5
12. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับ วิธีการนำส่งเงินสมทบมี ความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	19 (9.74)	119 (61.03)	53 (27.18)	4 (2.05)	0 (0.0)	3.78	0.63	มาก	2
13. การประสานงานระหว่าง เจ้าหน้าที่ของประกันสังคม และนายจ้าง มีความสะดวก รวดเร็ว	16 (8.21)	99 (50.77)	76 (38.97)	4 (2.05)	0 (0.0)	3.65	0.65	มาก	4
14. ท่านคิดว่าสำนักงาน ประกันสังคมควรเพิ่มช่องทาง สำหรับติดต่อสื่อสาร กับสถานประกอบการ	60 (30.77)	72 (36.92)	55 (28.21)	8 (4.10)	0 (0.0)	3.94	0.86	มาก	1
15. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้มารับบริการ	40 (20.51)	67 (34.36)	82 (42.05)	5 (2.56)	1 (0.51)	3.72	0.83	มาก	3
ภาพรวม						3.58	0.47	มาก	

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา
และอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน พบว่า สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรค
ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน ในภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ย 3.58 (SD = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านควรเพิ่มช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสาร กับสถานประกอบการ เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 (SD = 0.86) รองลงมา คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการนำส่งเงินสมทบ มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.78 (SD = 0.63) และอันดับสุดท้าย คือ การโทรศัพท์ติดตามหนี้ เนื่องจากไม่นำส่งเงินสมทบ เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมเพราะทำให้สถานประกอบการขาดความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 2.79 (SD = 0.70)

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ด้านสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
16. ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลให้ท่าน ค้างชำระเงินสมทบกองทุน ประกันสังคม	90 (46.15)	75 (38.46)	27 (13.85)	1 (0.51)	2 (1.03)	4.28	0.79	มาก	1
17. ผลกระทบจากค่าแรง ขั้นต่ำ 300 บาท ต่อวัน ทำให้ สถานประกอบการไม่สามารถ นำส่งเงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้	63 (32.31)	57 (29.23)	70 (35.90)	5 (2.56)	0 (0.0)	3.91	0.88	มาก	2
18. สถานประกอบการ ของท่านขาดเงินทุนหมุนเวียน ทำให้ท่านไม่สามารถส่ง เงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้	29 (14.87)	61 (31.28)	84 (43.08)	20 (10.26)	1 (0.51)	3.50	0.88	มาก	4
19. กรณีที่สถานประกอบการ ขาดสภาพคล่องในการดำเนิน ธุรกิจ ทำให้ต้องชะลอ การลงทุนและลดการผลิต ทำให้ท่านไม่สามารถนำส่ง เงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้	31 (15.90)	66 (33.85)	79 (40.51)	19 (9.74)	0 (0.0)	3.56	0.87	มาก	3

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ	ระดับปัญหา					\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
20. การที่สถานประกอบการ ของท่านมีต้นทุนการผลิต สูงขึ้น ทำให้ท่านไม่สามารถ ส่งเงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้	21 (10.77)	57 (29.23)	89 (45.64)	27 (13.85)	1 (0.51)	3.36	0.87	ปานกลาง	5
	ภาพรวม					3.72	0.61	มาก	

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา และอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ พบว่า สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 (SD = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคด้านผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้ ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.28 (SD = 0.79) รองลงมา คือ ด้านผลกระทบจากค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน ทำให้สถานประกอบการไม่สามารถนำส่งเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนดได้ มีค่าเฉลี่ย 3.91 (SD = 0.88) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการที่สถานประกอบการมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้ไม่สามารถส่งเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนดได้ มีค่าเฉลี่ย 3.36 (SD = 0.61)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

สมมติฐานที่ 1 จำนวนลูกจ้างของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ
ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง

จำนวนลูกจ้าง	\bar{X}	SD
1-50 คน	3.52	0.37
51-200 คน	3.60	0.30
201 คนขึ้นไป	3.05	0.14
รวม	3.53	0.36

จากตารางที่ 11 พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้าง 51-200 คน มีปัญหา
และอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมากกว่าจำนวนลูกจ้างอื่น ๆ
และพบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้าง 201 คนขึ้นไป มีปัญหาและอุปสรรค
ในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมน้อยที่สุด

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรค
ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวน
ลูกจ้าง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	.694	.347	2.662	.072
ภายในกลุ่ม	192	25.023	.130		
รวม	194	25.717			

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง พบว่า จำนวนลูกจ้างของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหา
และอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประเภทธุรกิจของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรค
ในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ
ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	\bar{X}	SD
บริษัทจำกัด	3.48	0.38
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	3.58	0.35
บุคคลธรรมดา	3.62	0.30
รวม	3.53	0.36

จากตารางที่ 13 พบว่า สถานประกอบการที่มีประเภทธุรกิจบุคคลธรรมดา มีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมากกว่าประเภทธุรกิจอื่น ๆ และพบว่า สถานประกอบการที่มีประเภทธุรกิจบริษัทจำกัด มีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมน้อยที่สุด

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรค
ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภท
ธุรกิจ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	.765	.382	2.941	.055
ภายในกลุ่ม	192	24.952	.130		
รวม	194	25.717			

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ประเภทธุรกิจของสถานประกอบการที่ต่างกันจะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ	\bar{X}	SD
3-5 เดือน	3.42	0.36
6-8 เดือน	3.57	0.34
9-11 เดือน	3.72	0.30
12 เดือนขึ้นไป	3.85	0.42
รวม	3.53	0.36

จากตารางที่ 15 พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 12 เดือนขึ้นไป มีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมากกว่าจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบอื่น ๆ และพบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 3-5 เดือน มีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมน้อยที่สุด

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	2.689	.896	7.434	.00*
ภายในกลุ่ม	191	23.028	.121		
รวม	194	25.717			

*p<.05

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ พบว่า จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

ของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุน ประกันสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ Scheffe' ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จำแนกตามจำนวน งวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

จำนวนงวดเดือน ที่ค้างชำระเงินสมทบ	\bar{X}	3-5 เดือน	6-8 เดือน	9-11 เดือน	12 เดือนขึ้นไป
		3.42	3.57	3.72	3.85
3-5 เดือน	3.42	-	-.15*	-.30*	-.42
6-8 เดือน	3.57		-	-.14	-.27
9-11 เดือน	3.72			-	-.12
12 เดือนขึ้นไป	3.85				-

*p<.05

จากตารางที่ 17 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe' พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม 3-5 เดือน มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างจากสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม 6-8 เดือน และ 9-11 เดือน โดยพบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม 3-5 เดือน มีปัญหาและอุปสรรคน้อยกว่าสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม 6-8 เดือน และ 9-11 เดือน

ตารางที่ 18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. จำนวนลูกจ้างของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
2. ประเภทธุรกิจของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบของสถานประกอบการที่ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม จังหวัดชลบุรีและเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ สถานประกอบการอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 195 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างโดยใช้ Scheffe'

สรุปผลวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ

ผลการศึกษา พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ส่วนใหญ่มีลูกจ้างจำนวน 1-50 คน ประเภทธุรกิจบริษัทจำกัด และมีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ 3-5 เดือน

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านกฎหมายประกันสังคม โดยภาพรวมสถานประกอบการมีปัญหาและอุปสรรคที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สถานประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคการส่งเงินสมทบล่าช้าจะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจ่ายเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากมีระยะเวลาที่เร็วเกินไป และอันดับสุดท้าย คือ การที่สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งการค้างชำระเงินสมทบเป็นการทำให้สถานประกอบการขาดความน่าเชื่อถือ

2. ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม โดยภาพรวมสถานประกอบการมีปัญหา และอุปสรรค ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องช่องทางการจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมที่จ่ายได้ เฉพาะธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารธนชาติ เป็นช่องทางที่น้อยเกินไป เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจ่ายเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ไม่มีความสะดวกและอันดับสุดท้าย คือ การที่สถานประกอบการต้องทำแบบฟอร์มการนำส่ง เงินสมทบ สปส. 1-10 เป็นการเสียเวลามากเกินไป

3. ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน โดยภาพรวมสถานประกอบการมีปัญหา และอุปสรรค ที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมอยู่ในระดับมาก สถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องสำนักงานประกันสังคมควรเพิ่มช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสาร กับสถานประกอบการ เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการนำส่ง เงินสมทบ และอันดับสุดท้าย คือ การโทรศัพท์ติดตามหนี้เนื่องจากไม่นำส่งเงินสมทบ เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมเพราะทำให้สถานประกอบการขาดความน่าเชื่อถือ

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยภาพรวมสถานประกอบการมีปัญหา และอุปสรรคที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมอยู่ในระดับมาก สถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้ค้างชำระเงินสมทบกองทุน ประกันสังคม เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ผลกระทบจากค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน ทำให้สถานประกอบการไม่สามารถนำส่งเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนดได้ และอันดับสุดท้าย คือ สถานประกอบการของมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทำให้ไม่สามารถส่งเงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบ กองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ และจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ ต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่แตกต่างกัน แต่สถานประกอบการที่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรค ในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานประกอบการหลายแห่งเห็นว่า กฎหมายของประกันสังคมมีกฎระเบียบและข้อบังคับมากเกินไป รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงและการเกิดผลกระทบจากภาวะทางเศรษฐกิจก็ส่งผลให้สถานประกอบการไม่สามารถชำระเงินสมทบได้ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสหัสฐา บัญวงษ์ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ด้านกฎหมายประกันสังคม โดยภาพรวม พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสถานประกอบการอาจจะยังไม่มีความสะดวกที่จะชำระเงินตามที่กฎหมายประกันสังคมกำหนด และการเสียเงินเพิ่มในอัตราที่สูงทำให้สถานประกอบการเกิดความไม่พอใจจนกลายเป็นการละเลยต่อกฎหมายของประกันสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสหัสฐา บัญวงษ์ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านกฎหมายประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม โดยภาพรวม พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากช่องทางการชำระเงินสมทบนั้นมีข้อจำกัด การชำระเงินได้หลายช่องทางจะเป็นการเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับเจ้าหน้าที่และผู้มารับบริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสหัสฐา บัญวงษ์ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน โดยภาพรวม พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การติดต่อสารยังไม่สามารถเอื้อประโยชน์ให้กับสถานประกอบการที่ต้องการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารได้ตรงตามความต้องการ ทำให้สถานประกอบการไม่ได้รับการบริการที่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสหัสฐา บัญวงษ์ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านระเบียบแนวปฏิบัติ

การประกันสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยภาพรวม พบว่า สถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานประกอบการต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้การชำระเงินสมทบไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้เกิดการค้างชำระเงินสมทบจนกลายเป็นหนี้สะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสหัสฐา บัญญัติ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจ จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้าง ประเภทธุรกิจต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานประกันสังคม (2545) ที่พบว่า ประเภท กิจการ จำนวนลูกจ้าง เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อความคิดเห็นการส่งเงินสมทบแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินดา อภิวันทนกุล (2550) ที่พบว่า ประเภทกิจการของการประกอบกิจการสถานที่จ่ายเงินสมทบของนายจ้างมีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บเงินสมทบประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษิกา ฉายแสงเดือน (2549) ที่พบว่า ประเภทธุรกิจ และระยะเวลาที่เข้าสู่ประกันสังคมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานประกอบการที่มีจำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบต่างกัน จะมีปัญหาและอุปสรรคในการค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับบุปผา สุกุลมณี (2557) ที่กล่าวไว้ว่า การค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม มีผลกระทบทำให้ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนไม่สามารถใช้สิทธิได้ทันทีทันใด หากนายจ้างค้างชำระเงินสมทบติดต่อกันตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป บุตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลจะถูกตัดโดยอัตโนมัติไม่สามารถใช้สิทธิได้ ซึ่งสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบอาจมีสาเหตุมาจากนายจ้างประสบปัญหาที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค

ของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรมีการกำหนดแนวทางหรือนโยบายในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นการลดภาระของสถานประกอบการและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับลูกจ้าง อาจจะปรับลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ 2 ลดเหลือร้อยละ 0.5
3. ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายด้านกฎหมายของประกันสังคม โดยการขยายระยะเวลาในการจ่ายเงินสมทบ สามารถจ่ายเงินสมทบภายในสิ้นเดือนของเดือนถัดไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์กฎหมายให้สถานประกอบการมีความเข้าใจ ในข้อกฎหมายมากยิ่งขึ้น โดยการจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์หรือแผ่นพับแจกให้กับ สถานประกอบการ
2. หน่วยงานควรมีการจัดอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงาน และสถานประกอบการเพื่อที่จะหาแนวทางการแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย
3. หน่วยงานควรเพิ่มช่องทางการให้บริการหรือช่องทางการติดต่อ เช่น การติดต่อสื่อสารออนไลน์ เช่น Line, E-mail หรือเพิ่มช่องทางการชำระเงิน โดยสามารถชำระเงิน ที่ธนาคารได้ทุกแห่ง หรืออาจจะชำระผ่านไปรษณีย์ เคาน์เตอร์เซอร์วิส บัตรเครดิต เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อที่จะได้คำตอบเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้สถานประกอบการไม่สามารถชำระเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนด และนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ประกันสังคมที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการเพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและลูกจ้างที่มีต่อระบบประกันสังคม เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของทั้ง 2 ฝ่าย

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2557). สถิติจำนวนประชากรประจำปี. เข้าถึงได้จาก http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat57.html
- กฤษณ์ สวัสดิ์ฤทธิธิน. (2550). ปัญหาในการเร่งรัดหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณี ความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กุศล บุญเย็น. (2540). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- เกณิกา ฉายแสงเดือน. (2549). ความคิดเห็นของผู้นำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จันเพ็ญ ฐิตวัฒน์กุล และบุญยวีร์ เอื้อศิริวรรณ. (2545). ประกันสังคมอยู่คู่กับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน สำนักงานประกันสังคม.
- จิต เศรษฐบุตร. (2526). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและหนี้. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชรัญญา สุวรรณเสรีรักษ์. (2551). ทศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านธนาคารในอำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงภัทร ชีรฐิตยางกูร. (2554). ทศนะของเจ้าหน้าที่ประกันสังคมต่อปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคมของนายจ้าง: ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดารافر ธีระวัฒน์. (2555). กฎหมายหนี้หลักทั่วไป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุปผา สกุลมณี. (2557). ผลกระทบจากการค้างชำระเงินสมทบ. วารสารประกันสังคม, 20(11), 14-15.
- ปราณี เกิดพรธรรม. (2550). ปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกอบการของกองทุนเงินทดแทน: ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

เปมิกา วิกยานนท์. (2550). *ปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม เขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีเฉพาะ เขตพื้นที่ 2 เขตพื้นที่ 3 เขตพื้นที่ 4 เขตพื้นที่ 8 และเขตพื้นที่ 9*. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาดบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2554). *แรงงานสัมพันธ์ ภูเขาแห่งความร่วมมือระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

ศมาพร จาดจร. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาดบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร ทองชื่นจิตต์. (ม.ป.ป.). *การประกันสังคม*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=791>

สหัชฐา บุญวงษ์. (2549). *ปัญหาและอุปสรรคของนายจ้างที่ค้างหนี้เงินสมทบกองทุนประกันสังคม: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาดบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานประกันสังคม. (2543). *10 ปี ประกันสังคม*. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.

สำนักงานประกันสังคม. (2545). *การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างต่อการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม: ศึกษากรณีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน*. นนทบุรี: กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม.

สำนักงานประกันสังคม. (2555). *ประกันสังคมเตรียมความพร้อมใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด*.

เข้าถึงได้จาก <http://www.sso.go.th/wpr/yala/content.jsp?id=9167&cat=1662&lang=th>

สำนักงานประกันสังคม. (2557). *ข้อมูลสถิติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=800>

สำนักงานประกันสังคม. (2558). *จำนวนสถานประกอบการ*. เข้าถึงได้จาก http://www.sso.go.th/sites/default/files/R&D122009/statisticsmid9_0758.html

สำนักงานประกันสังคม. (ม.ป.ป.). *ประกันสังคมระบบเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข ของสังคมไทย*.

เข้าถึงได้จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=791>

สุกัญญา เสียงหวาน. (2551). *ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบุรีต่อการประกันสังคม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตร์มหาดบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุจินดา อภิวันทนกุล. (2550). *ปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บเงินสมทบประกันสังคม: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 6*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสนีย์ ปราโมช. (2505). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรทิพา เชื้อแดง. (2548). *ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามการประกันสังคมของนายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1-9 คน ในเขตจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อรพรรณ พันธ์พัฒนา. (2557). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลของสถานประกอบการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และกรอกข้อความในช่องตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล

☐ เจ้าของกิจการ	☐ ฝ่ายการเงินและบัญชี
☐ ฝ่ายบุคคล	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

2. จำนวนลูกจ้าง

☐ มีลูกจ้าง 1-50 คน	☐ มีลูกจ้าง 51-200 คน
☐ มีลูกจ้าง 201 คนขึ้นไป	

3. ประเภทธุรกิจ

☐ บริษัทจำกัด	☐ ห้างหุ้นส่วนสามัญ
☐ ห้างหุ้นส่วนจำกัด	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
☐ บุคคลธรรมดา	

4. จำนวนงวดเดือนที่ค้างชำระเงินสมทบ

☐ 3-5 เดือน	☐ 6-8 เดือน
☐ 9-11 เดือน	☐ 12 เดือนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกฎหมายประกันสังคม					
1. การที่ท่านต้องจ่ายเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีระยะเวลาที่เร็วเกินไป					
2. กรณีที่ท่านส่งเงินสมทบล่าช้า ท่านจะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป					
3. ท่านคิดว่าการหักเงินสมทบของนายจ้าง และลูกจ้าง ร้อยละ 5 ต่อเดือน เป็นอัตราที่มากเกินไป					
4. ท่านคิดว่าการที่สำนักงานประกันสังคม มีหนังสือแจ้งการค้างชำระเงินสมทบ เป็นการทำให้สถานประกอบการ ขาดความน่าเชื่อถือ					
5. ท่านคิดว่าการที่นายจ้างต้องยื่น แบบรายการแสดงรายชื่อผู้ประกันตน อัตราค่าจ้าง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน เป็นระยะเวลา ที่น้อยเกินไป					

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านระเบียบแนวปฏิบัติการประกันสังคม					
6. ท่านคิดว่าการยื่นเอกสาร กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเท็จจริงนายจ้าง สปส. 6-15 เช่น เปลี่ยนผู้มีอำนาจลงนาม/ผู้รับมอบอำนาจ ย้ายสถานประกอบการ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก					
7. ท่านคิดว่าการที่สถานประกอบการ ต้องทำแบบฟอร์มการนำส่งเงินสมทบ สปส. 1-10 เป็นการเสียเวลามากเกินไป					
8. ท่านคิดว่าช่องทางการจ่ายเงินสมทบ กองทุนประกันสังคมที่จ่ายได้เฉพาะ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารธนชาติ เป็นช่องทางที่น้อยเกินไป					
9. ท่านคิดว่าการจ่ายเงินสมทบที่สำนักงาน ประกันสังคมจังหวัดชลบุรี ไม่มี ความสะดวก					
10. การชำระเงินสมทบล่าช้า กำหนดให้ ต้องชำระที่สำนักงานประกันสังคม ทำให้ ท่านไม่มีความสะดวกในการชำระเงิน					
ด้านการประชาสัมพันธ์/ การประสานงาน					
11. ท่านคิดว่าการโทรศัพท์ติดตามหนี้ เนื่องจากไม่นำส่งเงินสมทบ เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมเพราะทำให้สถานประกอบการ ขาดความน่าเชื่อถือ					
12. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการนำส่ง เงินสมทบ มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย					

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ ของประกันสังคมและนายจ้าง มีความสะดวกรวดเร็ว					
14. ท่านคิดว่าสำนักงานประกันสังคม ควรเพิ่มช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสาร กับสถานประกอบการ					
15. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต่อผู้มารับบริการ					
ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ					
16. ท่านคิดว่าผลกระทบจากภาวะ เศรษฐกิจ ส่งผลให้ท่านค้างชำระเงินสมทบ กองทุนประกันสังคม					
17. ผลกระทบจากค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน ทำให้สถานประกอบการ ไม่สามารถนำส่งเงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้					
18. สถานประกอบการของท่านขาดเงินทุน หมุนเวียน ทำให้ท่านไม่สามารถส่ง เงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนดได้					
19. กรณีที่สถานประกอบการขาด สภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ ทำให้ ต้องชะลอการลงทุนและลดการผลิต ทำให้ ท่านไม่สามารถนำส่งเงินสมทบ ตามระยะเวลาที่กำหนดได้					
20. การที่สถานประกอบการของท่าน มีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้ท่าน ไม่สามารถส่งเงินสมทบตามระยะเวลา ที่กำหนดได้					